EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1963 **No.** 1.

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op woensdag 23 januari 1963, des avonds om 8 uur.

Behandelde onderwerpen :

Ingekomen stukken:

1. Verslag van de Algemene Rekenkamer over 1961 (Ag.no. 3799; bijlage 1962 no. 25). blz. 1

2. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (8e wijziging).(Ag.no. 5698; bijlage 1962 no. 28). blz. 5

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 september 1962 no. 2025, betreffende wijziging van de machtiging tot procederen inzake vorderingen, voortvloeiende uit verleende voorschotten (Bijlage 1962 no. 29). blz. 8

4. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begrotingen van het Water- en Energiebedrijf voor 1960 (3e wijziging) en 1961 (1e wijziging). (Ag.no. 8835; bijlage 1962 no. 40). blz. 9

5. Ontwerp-eilandsbesluit tot wijziging van afschrijvingspercentages van het Water- en Energiebedrijf. (Ag.no. 7833; bijlage 1962 no. 41). blz. 9

6. Brief dd. 4 september 1962 van de Stichting Schouwburg Aruba (Ag.no. 8732/62; bijlage 1962 no. 42). blz. 9

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 november 1962 no. 8603, betreffende het verzoek van de Algemeen Nederlands Antilliaanse Ambtenarenbond inzake garantie bij woningbouw (bijlage 1962 no. 46). blz.14

8. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1962 (5e wijziging). (Ag.no. 5899; bijlage 1962 no. 47). blz.14

9. Verzoekschrift dd. 10 november 1962 van de gemachtigde van het R.K.Schoolbestuur in de Nederlandse Antillen, betreffende asfaltering van de speelplaats van de Bernadette-kleuterschool te St.Nicolaas (Ag.no. 10406/62; bijlage 1962 no. 50). blz.17

10. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor 1959 (5e wijziging). (Ag. no. 8380/62; bijlage 1962 no. 51). blz.17

11. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor 1960 (4e wijziging).(Ag.no. 7626/62; bijlage 1962 no. 52).
blz. 17

12. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Eilandsverordening algemene voorwaarden telefoondienst 1959 (Ab. 1959 no. 20).(Ag.no. 8800/62; bijlage 1962 no. 53A)

en

Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Tariefverordening telefoondienst 1959 (Ab. 1959 no. 21). (Ag.no. 8800/62; bijlage 1962 no. 53B).
blz. 17

13. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van het Kiesreglement Eilandsraad Aruba (Ab. 1959 no. 1).(Ag.no. 11581/62; bijlage 1962 no. 54).
blz. 18

14. Brief dd. 28 december 1962 no. 5925 van het Bestuurscollege betreffende de uitgifte van grond in erfpacht aan het Adventzendingsgenootschap (Bijlage 1962 no. 56). blz. 29

VOORZITTER: I.S. de Cuba, waarnemend Gezaghebber van het eilandgebied Aruba.

SEKRETARIS: A. J. M. Poppe, waarnemend Sekretaris van het eilandgebied Aruba.

Aanwezig zijn de leden D.G.Croes, M.Croes, P.Croes, A.Werleman, J.M. Leonardo, F.Hernandez, M.Henriquez, E.R.Finck, A.I.W.Wijngaarde, L.A.I. Chance, L.V.Britten, M.de Cuba, C.A.Eman, J.Ch.Lampe, D.Flemming, F.Wernet, H.Been, D.C.Mathew, F.V.Lacle, F.J.Tromp, J.Geerman.

Afwezig is de heer gedeputeerde W.C.Anslijn.

DE VOORZITTER: Heren, ik open deze vergadering en heet U allen welkom. Van de heer W.C.Anslijn is bericht ontvangen, dat hij wegens ziekte niet aanwezig kan zijn.
Ik stel thans aan de orde punt 1 van de agenda.

1. Verslag van de Algemene Rekenkamer over 1961 (Ag.no. 3799; bijlage 1962 no. 25).

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik heb enkele vragen en opmerkingen naar aanleiding van dit agendapunt en na het stellen daarvan heb ik geen bezwaar om het als afgehandeld te beschouwen. Dit stuk is op 27 maart 1962 door de Rekenkamer opgemaakt en aan de Eilandsraad aangeboden op 28 juni. Daaruit volgt, dat het een hele lange tijd geleden is. Op de eerste bladzijde spreekt de Rekenkamer in dit verslag over een gezamenlijke bespreking, die plaats gevonden zou hebben over de wijze van controle t.b.v. de Nederlandse Regering tot het verstrekken van leningen voor de economische opbouw van de eilandgebieden. Hierin wordt ook melding gemaakt, dat na het bereiken van de overeenstemming op ambtelijk niveau, ook bespreking zal plaats vinden teneinde te geraken tot overeenstemming op beleidsniveau . Nu is deze overeenstemming bereikt en wat houdt het in?
Ik stel deze vraag, omdat een van de kondities, die we hebben verbonden voor onze steun voor de financiering van de urgentieprojekten was, dat

de Eilandsraad onverwijld en omstandig zal worden ingelicht in deze gevallen. Tot nu toe is dit niet gebeurd en wij verkeren hier en daar volkomen in het duister.

Mijnheer de Voorzitter, even een tweetal opmerkingen naar aanleiding van dit rapport, betreffende de aflossing van de verstrekte lening. We zijn uiteraard zeer verheugd te vernemen, dat dit eindelijk geheel is afgelost, doch we hadden verwacht, dat dit niet zonder klerenscheuren zou zijn gebeurd. Het eilandgebied heeft voor f.2.200,-- in moeten boeten, vanwege een passage, die niet duidelijk was in de overeenkomst. Ik meen, dat het eilandgebied best het voordeel van/twijfel had kunnen krijgen in dit geval, aangezien de heer Robins zeer goed was bevoordeeld met het verstrekken van een lening zonder berekening van een interest van het eilandgebied.
Een andere opmerking, Mijnheer de Voorzitter, betreft het kontrakt, dat werd gesloten met de aannemer t.b.v. de uitbreiding, (de uitbreiding van het Water- en Energiebedrijf) en waarbij het nu blijkt, dat het Bestuurscollege zich kon permitteren om zulk een vage uitdrukking te gebruiken, zoals een aanmerkelijke overschrijding van een zekere begrenzing en deze begrenzing wordt gesteld van $.800.000,-- tot $1.000.000. Ik hoop, dat de tegenslag van het Bestuurscollege niet de belastingbetalers zal duperen, maar dat het voortaan een les zal zijn, dat het Bestuurscollege die kontrakten beter bestudeert en de waarschijnlijke gevolgen beter in aanmerking neemt wanneer er zulke overeenkomsten worden aangegaan. Ik dank U.

/de

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb ook een kleine opmerking. Ik zou graag willen vernemen, waar in dit verslag gesproken wordt over een aannemer, die opslagpercentage kreeg op lonen, of deze aannemer niet de heer Petronia is, de toenmalige gedeputeerde van het eilandgebied Aruba, tijdens de bouw van de Water- en Energiefabriek? Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, blijkens het verslag zijn de rekeningen over 1959 en 1960 niet in de door de comptabiliteitvoorschriften eilandgebieden voorgeschreven termijn aan de Rekenkamer aangeboden. Kan het Bestuurscollege mededelen of de aanbieding inmiddels heeft plaats gevonden, zo niet wat is de reden van dit oponthoud en wil het Bestuurscollege toezeggen om met bekwame spoed vóór 1 juni hiervoor zorg te dragen? Kan het Bestuurscollege verder mededelen wat de saldi over 1959 en 1960 zijn? Kennis van deze saldi is onontbeerlijk voor een juist inzicht in de financiele positie van het eilandgebied. Kan het Bestuurscollege verder mededelen of de reserves zijn aangesproken? Zo ja, kan het Bestuurscollege mededelen voor welk bedrag de reserves aangesproken zijn? Tenslotte wat bedragen de reserves nu? Uit het verslag blijkt gelijk reeds door mij gerelateerd van een achterstand bij de indiening van de regel. Het behoeft bijzonder weinig betoog, dat ieder achterstand in deze ongewenst is en dat het de taak is van het Bestuurscollege er nauwlettend op toe te zien, dat aan alle bestaande achterstand op zeer korte termijn een einde komt en dat in de toekomst zich geen achterstand meer voordoet.

Mijnheer de Voorzitter, deze waren de vragen, die ik heb willen stellen. Ten opzichte van de Accountantsdienst is het van groot belang, dat deze dienst over voldoende krachten beschikt om het hoogst verantwoordelijk werk te doen. Met de Rekenkamer ben ik daarom van mening, dat het onverantwoord is twee krachten van deze dienst elders te detacheren; hoe meer controle er op de Overheidsfinancien is, des te beter. De Centrale Tabuleerdienst, ook deze dienst krijgt een dikke onvoldoende van de Rekenkamer.

Men kan de Tabuleerdienst vergelijken met het zenuwstelsel van de eilandelijke diensten. En als er daaraan wat mankeert, dan moet aan de onderdelen van het lichaam ook iets mankeren. Mijnheer de Voorzitter, het is te hopen, dat ten spoedigste de saldilijsten zullen worden ingediend, de lijsten van controle en ook de saldilijsten voor de Water- en Telefoondienst. Ik dank U.

DE HEER F.J.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Croes ten aanzien van de beslissing op beleidsniveau ten aanzien van de controle van de urgentiewerken, wil ik de heer Croes mededelen, dat reeds overleg met de Nederlandse deskundige heeft plaats gevonden en dat de zaak nu naar genoegen is geregeld met de Nederlandse Accountantsdienst. Ten aanzien van de achterstand van de accountantscontrole over de jaarrekening van 1959, wil ik naar aanleiding van de vraag of de controle van de jaarrekening 1959 reeds is geschied, mededelen, dat dit inderdaad is gebeurd. De rekening over 1959 is inmiddels aan de Rekenkamer gestuurd. Ten aanzien Mijnheer de Voorzitter, van de opmerkingen met betrekking tot de ontwerprekening over 1960, wil ik mededelen, dat deze ontwerprekening door de Afdeling Financien reeds klaar is gemaakt en dat de Accountantsdienst nu bezig is met de finaalcontrole. Ten aanzien van de opmerkingen met betrekking tot het personeel van de Accountantsdienst, wil ik hier opmerken dat het noodzakelijk was dat twee mensen van de Accountantsdienst, één naar Financien en één naar het Welvaartsbureau werden gedetacheerd, om/ten eerste het waarnemend hoofd van het Welvaartsbureau met verlof moest. Ook een van de hoofdcommiezen van de afdeling Financien moest met verlof gaan en diende te worden vervangen en wel op korte termijn. Inmiddels zijn de twee krachten, waarvan hier sprake is, uitgekomen en ze zijn al bezig met het verzorgen van de werkzaamheden bij de Accountansdienst. Ook de kracht, die bij Financien zat, is inmiddels naar de Accountantsdienst teruggekeerd. Ten aanzien van de opmerkingen met betrekking tot de Centrale Tabuleerdienst, dit is ook te wijten aan personeelstekort. Het hoofd van deze dienst was ook niet aanwezig, aangezien deze mensen met personeelstekort en ook met verschillende breakdowns van de diverse machines te kampen hadden is in de loop van het jaar enige achterstand ontstaan; deze achterstand wordt inmiddels ingelopen en het is te verwachten dat er spoedig helemaal geen achterstand meer zal zijn. Ik geloof, dat ik in eerste instantie al de vragen heb beantwoord, mocht ik iets vergeten hebben, dan wil ik dat alsnog in de tweede ronde beantwoorden. Mijnheer de Voorzitter, ik word hier nog opmerkzaam gemaakt, dat de heer Britten het heeft gehad over een aannemer die opslag geeft en hij vroeg of het Petrona was. Ik weet niet waarover de heer Britten het heeft gehad. Misschien wil hij in de tweede ronde zijn vraag wat nader preciseren. Ik dank U.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik had eigenlijk geen antwoord verwacht op de twee opmerkingen met betrekking tot het nadeel, dat het eilandgebied had geleden bij de overeenkomst met de heer Robins en met de aannemer in verband met het Water- en Energiebedrijf. Echter, had ik wel een antwoord verwacht op mijn eerste vraag of de bespreking op beleidsniveau geslaagd was. Dit is inderdaad gebeurd, dat heb ik nu vernomen, doch op het tweede gedeelte van de vraag, "wat houdt deze overeenstemming in" heb ik nog niets mogen vernemen; ik zal het zeer op prijs stellen als de gedeputeerde in de tweede ronde hierop terug wil komen.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik maak hier deel uit van de volksvertegenwoordiging en ik heb een vraag gesteld die beantwoord

/dat

had moeten worden. Ik heb gevraagd, wie die aannemer was, of het de heer Petrona was, de toenmalige gedeputeerde van het eilandgebied, die deze werkzaamheden heeft uitgevoerd tijdens de bouw van het Water- en Energiebedrijf.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik had ook gevraagd of de reserves werden aangesproken, zo ja tot welk bedrag? En tenslotte wat de reserves nu bedragen. Daarop heb ik geen antwoord mogen krijgen. Ik dank U.

DE HEER F.J.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes had het over een nadeel bij het opstellen van overeenkomsten. Inderdaad heeft het Bestuurscollege daar een kleine nadeel geleden, omdat in de overeenkomst een fout zat, het is inderdaad zo. En ten aanzien van zijn vraag wat de overeenstemming inhoudt met betrekking tot de controle op de urgentieprojekten deel ik hem mede dat deze overeenstemming inhoudt dat de Nederlandse Accountantsdienst de uitgaven die hier gemaakt worden voor de urgente projekten controleert. De beslaglegging, de uitgaven, die gedaan worden, worden dus door de Nederlandse Accountantsdient voor fiat getekend, dat ze dus in orde zijn bevonden. En dat is dus wat op grote niveau is overeengekomen. Dus we hebben ook in deze niet geschroomd om de Nederlandse Accountantsdienst in te schakelen om ook controle uit te oefenen op onze urgente projekten. Ten aanzien van de heer Britten, Mijnheer de Voorzitter, wil ik hier opmerken, dat de heer Britten weer in deze ronde zeer vaag is geweest. Op de vraag die hij gesteld heeft wie aannemer was of het Petrona was, die gedeputeerde was en die deze werkzaamheden heeft uitgevoerd tijdens de bouw, kan ik zeggen, dat Petrona geen aannemer was. Hij was dus vertegenwoordiger van degene, die deze werkzaamheden heeft uitgevoerd. De heer Eman vraagt of de reserves zijn aangesproken; inderdaad zijn de reserves van het eilandgebied aangesproken, omdat wij deze reserves hebben aangewend voor de financiering van noodzakelijke kapitaalswerken.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, op de vraag wat de reserves thans bedragen, heb ik geen antwoord gekregen.

DE HEER F.J.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, wat de reserves nu op dit moment zijn, zou ik zonder meer niet zo voor de vuist kunnen beantwoorden. Maar zoals ik al gezegd heb, als er reserves waren dan zijn die aangewend voor kapitaalswerken, dus die komen terug als deze kapitaalswerken worden afgeschreven. Dus het is niet zo, dat deze reserves zonder meer verdwenen zijn. Tegenover deze reserves staan dus kapitaalswerken en deze betalen te zijner tijd zich zelf terug.

Het verslag wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (8e wijziging).(Ag.no. 5698; bijlage 1962 no. 28).

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord? Heren, ik wil hier opmerken, dat het niet de 8e wijziging is, maar de 10 wijziging.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, de begroting van het eilandgebied wordt bij eilandsverordening goedgekeurd. Bij artikel 2, 3 en 4 van de eilandsverordening van de begroting mag het Bestuurscollege bij besluit bepaalde uitgaven doen, die niet voorzien zijn. Deze bevoegdheid van het Bestuurscollege is evenwel, gelijk uit de aangehaalde artikelen.

blijkt, duidelijk beperkt. Ik kan in aansluiting hiervan aanhalen bijvoorbeeld artikel 2: "Indien een of enige paragraven van de gewone dienst toegestane post ontoereikend wordt bevonden, of op een daarop voor memorie uitgetrokken post uitgaven moeten worden gedaan, kan die post bij besluit van het Bestuurscollege worden aangevuld door overschrijving uit een of meer andere posten tot dezelfde paragraaf behorende". Artikel 3 zegt, lid 1: "Indien enige post voor geneeskundige behandeling en keuring ontoereikend wordt bevonden, kan deze bij besluit van het Bestuurscollege worden aangevuld door overschrijving uit een of meer andere posten voor geneeskundige behandeling en keuring". Lid 2 zegt: "Indien enige post wegens reis- en verblijfkosten ontoereikend wordt bevonden kan deze bij besluit van het Bestuurscollege worden aangevuld door overschrijving uit een of meer andere posten voor reis- en verblijfkosten". Artikel 4 zegt:"Indien op enige post van de Gewone dienst uitgaven moeten worden gedaan wegens een in de loop van het dienstjaar opkomende, niet voorziene behoefte, welke valt binnen de omschrijving van de post, kan deze bij besluit van het Bestuurscollege worden aangevuld door overschrijving uit de post voor onvoorziene uitgaven, met dien verstande, dat de sommen waarmede een post aldus wordt aangevuld in totaal niet meer mogen bedragen dan tien ten honderd van het oorspronkelijke op de post toegestane crediet, of, zo de post voor memories was uitgetrokken, in totaal vijf honderd gulden".
Mijnheer de Voorzitter, posten worden soms bijeengevoegd en verdubbeld waarbij bedragen van honderden en duizenden guldens gemoeid zijn, zonder dat men zich houdt aan de wettelijke voorschriften van de eilandsverordening van de begroting.
Het budgetrecht van de Eilandsraad wordt door dit onwettig optreden van het Bestuurscollege volledig uitgehold. Ik eis van het Bestuurscollege, dat het zich in de toekomst aan de voorschriften zal houden en niet, dat het achteraf de Eilandsraad voor een fait-accompli stelt. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Heeft de heer Britten een speciale post op het oog, waar hij het over heeft of is het een algemene opmerking op de gehele begroting?

DE VOORZITTER: Hij heeft geen bepaalde post genoemd.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Britten hier even op antwoorden. Ik vraag aan de heer Britten ook of hij bepaalde posten op het oog had. Die bepaalde posten zal ik dus wanneer wij dit ontwerp artikelsgewijze gaan behandelen van de heer Britten gaan vernemen. De heer Britten heeft daar enkele artikelen zitten voorlezen, (voorlezen tussen aanhalingstekens, Mijnheer de Voorzitter) maar hij heeft uiteindelijk daaruit niets gehaald. Als er dus posten zijn, die vallen buiten die 10%, dan komen wij tot de Eilandsraad; waren wij binnen die 10% gebleven, dan was deze hele begrotingswijziging niet nodig geweest.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik geef als voorbeeld, de uitgaven voor de bevordering van het toerisme. Gebleken is, dat met het geraamde bedrag van f.162.500.-- niet kon worden volstaan. Voor 1962 is dan ook reeds f.250.000,-- gevoteerd. Meer dan 200%.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, daarom komen wij juist bij de Raad, om goedkeuring van dit crediet. Was het alleen maar met 10% overschreden, dan was het niet nodig geweest. Dus kom ik weer met dezelfde opmerking, Mijnheer de Voorzitter, de heer Britten zwaait weer met de vlag in de lucht.

DE VOORZITTER: Wij gaan over tot bladzijdegewijze behandeling van het ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Titel A Gewone Dienst. Ontvangsten bladzijde 1 en 2.

Bladzijde 3. Reis- en verblijfkosten, Hoofdstuk I, Paragraaf I, Post no. 2.01.01.0.37.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij reis-en verblijfkosten staat aangegeven f.18.050,--. In de toelichting wordt gerelateerd, dat er uitgaven zijn gedaan in verband met de overtocht van een adviseur voor het Bestuurscollege namelijk Ir. Prof. Fontein. Wat voor mij onbegrijpelijk is, is dat er hierbij staat, dat Ir. Fontein was begeleid door Mevr. Fontein, wiens reiskosten f.3.545,69 bedragen. Was zij ook een adviseuse van het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, zodat wij haar reiskosten voor onze rekening moeten nemen? Krachtens welke overeenkomst gebeurde dit? Op diezelfde bladzijde had ik een andere vraag, Mijnheer de Voorzitter, betreffende aanschaffing en onderhoud van meubelen en kantoormachines, post no. 2.01.01.0.53.
Indertijd hebben wij kritiek geleverd op de benoeming van een vijfde gedeputeerde, die inmiddels is afgeschaft. We hebben naar voren gebracht dat het veranderen van het aantal gedeputeerden, al naar de politieke wind waait, de belastingbetalers op onnodige kosten jaagt en hier zien wij weer zo'n voorbeeld: f.2.175,-- voor de aanschaffing en onderhoud van meubelen, dus de inrichting van een kamer voor een gedeputeerde die in de tussentijd niet meer nodig is. Mijnheer de Voorzitter, het wordt tijd, dat wij beperking stellen aan deze soort uitgaven, want we kunnen niet zo door gaan. Telkens wordt de Raad door het Bestuurscollege erop attent gemaakt, dat de middelen beperkt zijn, dat wij ons hoge uitgaven niet kunnen permiteren; het Bestuurscollege stelt telkens weer hoge uitgaven voor en meestal onnodige uitgaven. Wij kunnen ons met dit beleid niet verenigen.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij enigszins, dat de heer M.Croes de naam van Mevrouw Fontein hier naar voren heeft gebracht. Volgens mijn bescheiden mening, Mijnheer de Voorzitter, zijn de adviezen die Prof. Fontein voor het Bestuurscollege heeft uitgebracht in het verleden, meer waard dan al het geld hier samen. Ik vind het daarom een beetje onsympathiek, want Prof. Fontein heeft zich altijd spontaan beschikbaar gesteld en ik denk, dat die f.3.545,69 niet opwegen tegen de goede diensten die Prof. Fontein in het verleden aan het eilandgebied heeft bewezen. Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij, dat de naam van Mevr. Fontein hier naar voren is gekomen.
Mijnheer de Voorzitter, hij heeft ook gezegd, dat wij de vijfde gedeputeerde he ben afgeschaft. Wij hebben echter tijdelijk het aantal gedeputeerden van vijf op vier gebracht, maar dat wil niet zeggen, dat op een gegeven ogenblik in de toekomst het Bestuurscollege of de Raad weer met een vijfde gedeputeerde voor de dag zal komen. Dat is iets wat wij nog moeten afwachten. Ik dank U.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij ook zeer, dat de naam van Mevrouw Fontein in het geding wordt gebracht. Dit is eigenlijk als een voorwaarde geweest die Prof. Fontein heeft gesteld omdat hij op het punt stond om met zijn echtgenote met vakantie te gaan toen hij door ons werd verzocht om met spoed advies uit te brengen op de uitbreiding van het Water- en Energiebedrijf, waarvoor wij inmid-

dels, dank zij het advies van Prof. Fontein van de Nederlandse Regering de nodige steun hebben gekregen. En ten aanzien van de opmerking met betrekking tot de uitgaven voor de kamer van de vijfde gedeputeerde, moet ik zeggen, dat naar mijn mening de heer Croes met deze opmerking bij de benoeming van deze vijfde gedeputeerde had moeten komen. Inmiddels is er een raadsbesluit dat wij hebben uitgevoerd en ik had juist op deze post geen aan- of opmerkingen verwacht, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER M.CROES: Ik had ook gaarne deze naam niet naar voren gebracht, maar dit werd door het Bestuurscollege reeds gedaan, door het in de begrotingstoelichting te plaatsen. Het staat namelijk in de Memorie van Toelichting van deze post duidelijk vermeld en ik kan heel moelijk mijzelf duidelijk verstaanbaar maken wat betreft deze post zonder melding te maken van deze naam. Overigens kan ik nog niet inzien waarom wij deze kosten voor onze rekening moeten nemen. Prof. Fontein zal in ieder geval wanneer hij gevraagd wordt om advies uit te brengen voor dit advies worden vergoed. Deze voorziening had wel inbegrepen kunnen worden in het honorarium, dat hij zou vragen en dan had het niet op deze wijze in de begroting vermeld behoeven te worden. Ik dank U.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wilde alleen even iets opmerken ten aanzien van de reiskosten van Mevrouw Fontein. De kosten van Prof. Fontein worden door de Nederlandse Regering vergoed, maar de kosten van Mevr. Fontein werden door ons gedragen omdat, zoals ik reeds verklaard heb, toen wij Prof. Fontein verzochten om met spoed advies uit te brengen hij wel bereid was om op korte termijn naar Aruba te komen, maar dat hij op het punt stond om met zijn echtgenote met vakantie te gaan. Toen had het Bestuurscollege beslist, daar de Nederlandse Regering de kosten van Prof. Fontein voor haar rekening nam, dat de reis- en verblijfkosten van Mevrouw Fontein voor rekening van het eilandgebied zouden komen. Wij hebben niets te verbergen, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 3. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 4,5, 6,7,8,9,10,11,12,12a,13,13a,14,14a,15,16, Titel B. Kapitaaldienst. Ontvangsten bladzijde 17,18. Uitgaven bladzijde 19,20,21,22,23,24,25, Titel C. Reserve- Kas- en Verrekendienst. Ontvangsten bladzijde 26,27 en het ontwerp in zijn geheel.

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 september 1962 no. 2025, betreffende wijziging van de machtiging tot procederen inzake vorderingen, voortvloeiende uit verleende voorschotten (Bijlage 1962 no. 29).

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, even een kleine vraag. Hoeveel is het totale bedrag van deze voorschotten, verleend tot en met de inwerkingtreding van het Voorschottenbesluit 1957? Zijn er over het algemeen geen andere voorschotten verleend dan voor visserij en landbouw, dus aan arme vissers en landbouwers?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van het Bestuurscollege houdt slechts in een technische wijziging in een besluit dat hier enkele weken reeds werd genomen. Het gaat hier om een verzoek van het Bestuurscollege om in het dictum van het besluit van de Eilandsraad dd. 6 juli 1962 enkele woorden te laten vervallen. Dus ik geloof niet dat er over dit geval gesproken moet worden vanavond, omdat dit

volgens mij reeds aangenomen is. Onze fraktie is vóór om deze wijziging te doen.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is wel aardig om vragen te stellen in een openbare vergadering; vragen zoals:"Wat is het totale bedrag?'Al loop ik hier rond met een computer achter me aan dan is nog niet mogelijk, dat ik al deze bedragen in mijn hoofd heb zitten. Dit zijn vragen die men slechts stelt wanneer men werkelijk niets te vragen heeft, dus alleen maar om een indruk te maken op het publiek.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, vragen zijn vragen. Als ik een vraag stel, wat geeft het nou om het te beantwoorden! Zijn deze voorschotten verleend voor visserij en landbouw, ja of neen. Ik weet niet waarom de heer Gedeputeerde Tromp hier zo'n bezwaar tegen maakt.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat de heer Britten zelf niet weet, niet beseft, wat hij gevraagd heeft. Hij vroeg om een toaal bedrag, en nou wil hij laten voorkomen alsof hij alleen gevraagd had of het voorschotten zijn verleend aan vissers en landbouwers. Het zijn inderdaad zulke voorschotten.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, dit is toch kinderachtig. Ik heb twee vragen gesteld. hoeveel bedragen die voorschotten en aan wie zijn zij verleend. Aan vissers of aan landbouwers?

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, zij zijn verleend aan vissers en aan landbouwers.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begrotingen van het Water- en Energiebedrijf voor 1960 (3e wijziging) en 1961 (le wijziging). (Ag.no. 8835; bijlage 1962 no. 40).

Dienstjaar 1960, 3e wijziging. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Afdeling I, Baten bladzijde 1. Lasten bladzijde 2; Afdeling II, Kapitaalsontvangsten bladzijde 3; Kapitaalsuitgaven bladzijde 4; Dienstjaar 1961 le wijziging: Afdeling I. Baten bladzijde 1, Lasten bladzijde 2; Kapitaalsontvangsten bladzijde 3; Kapitaalsuitgaven bladzijde 4 en het ontwerp in zijn geheel.

5. Ontwerp-eilandsbesluit tot wijziging van afschrijvingspercentages van het Water- en Energiebedrijf. (Ag.no. 7833; bijlage 1962 no. 41).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Artikel 1, 2 en het ontwerp in zijn geheel.

6. Brief dd. 4 september 1962 van de Stichting Schouwburg Aruba (Ag.no. 8732/62; bijlage 1962 no. 42).

DE HEER J.CH.LAMPE: Mijnheer de Voorzitter, even een kleine opmerking. Zoals wij hebben kunnen lezen in de brief van de Stichting Schouwburg Aruba gericht aan de Raad zijn er twee belangrijke punten naar voren gekomen, waarmede wij rekening dienen te houden en die ik nu even wil onderstrepen. Ten eerste het feit, dat de Stichting Schouwburg met eigen middelen een gebouw ter bevordering van het culturele leven op Aruba

heeft neergezet ter waarde van bijna een half miljoen gulden. Dat is iets dat door iedere volksvertegenwoordiger moet worden geapprecieerd. Ten tweede dat volgens de bepaling, het doel der Stichting deze geen deel neemt of kan nemen bij de selectie van de culturele programma's, die in haar Schouwburg kunnen worden gebracht. Elke culturele groepering van onze gemeenschap, ongeacht ras, kleur of geloof, kan van het gebouw gebruik maken tegen betaling van de vastgestelde tarieven. Het is naar mijn oordeel onjuist de Stichting van enige partijdigheid te betichten, wat helaas in deze Raad is gebeurd door een lid van de Regeringspartij blijkbaar als politieke stunt om enige stemmen te krijgen maar in ieder geval, Mijnheer de Voorzitter, is deze beschuldiging geuit tegen de Stichting Schouwburg uit den boze. Ook werden het Algemeen Nederlands Verbond en de Stichting Cultureel Centrum Aruba indirect van discriminatie beticht. Voor het Algemeen Nederlands Verbond dat al jaren vruchtbaar cultureel werk onder de bevolking van Aruba zonder aanzien des persoons, is deze onverdiende beschuldiging bijzonder grievend. Ook de Stichting Cultureel Centrum Aruba, die nuttig werk verricht, wordt door deze beschuldiging nodeloos getroffen. Het doet mij dan ook bijzonder veel genoegen dat de Stichting Schouwburg Aruba in haar brief duidelijk heeft gesteld, dat de deuren van de Schouwburg voor iedere culturele manifestatie, ongeacht/wie zij gebracht wordt, open staat. Deze Stichting heeft door de bouw van een schouwburg een grote dienst bewezen en verdient dan ook alle lof voor het vruchtbare culturele werk. Ik hoop, dat in de toekomst verdere aanvallen dan ook achterwege zullen blijven.
Ik dank U. /door

DE HEER E.R.FINCK: Wij zijn de heer Lampe erg dankbaar voor het voorlezen van de brief die wij al enkele maanden in ons bezit hebben. Ik wil echter een kleine opmerking maken. Ik neem de heer Lampe niet erg kwalijk, want hij heeft maar pas intrede gedaan in deze Raad, wij zijn al echter twaalf jaar bezig hier. Ik wil hem dan ook de vraag niet stellen, omdat hij die moeilijk zal kunnen beantwoorden. Wie doet er hier aan politiek, want als hij hier iemand beticht, dat hij hier iets naar voren brengt om stemmen te winnen, dan is het geloof ik de eerste keer, dat dit hierin gebeurd is, Mijnheer de Voorzitter. Ik neem het de heer Lampe niet kwalijk, hij weet namelijk niet hoe het moet, dat leert men met de jaren. Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het voorlezen van deze brief kan ik dit zeggen. Toen een lid van deze fraktie een aanval deed, zoals U zegt, op deze Stichting, had U de gelegenheid om te antwoorden. U heeft het niet gedaan. Laatst is dit stuk in de openbare vergadering behandeld, U heeft toen niets gezegd. Op mijn verzoek werd deze brief terug verwezen naar de afdeling omdat ik deze brief nog niet had gelezen en nu komt U ons die brief voorlezen, dat kunnen wij allemaal. Maar nu, Mijnheer de Voorzitter, om een lid van deze fraktie te gaan betichten, dat hij de Stichting heeft aangevallen om stemmen te winnen, dat is minder juist, Mijnheer de Voorzitter. Wij hebben allemaal het recht hier om datgene wat wij denken, dat niet op zijn plaats is, hierzo recht te zetten en dat heeft dat lid gedaan. Ik weet niet meer welk lid het was, U zegt een van de leden van deze fraktie, het zal wel zo zijn. Maar Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier zeggen, dat ik aanneem, dat dit lid evenals ik tot nu toe niet genoeg verstand heeft om te begrijpen hoe die indeling is van de Algemene Nederlands Verbond, de Stichting Schouwburg en dergelijke, eigenlijk in elkaar zit. Waarschijnlijk is de naam van die Stichting genoemd door dat lid, maar het kan door de heer Lampe niet ontkend worden dat er daar geweigerd werd om mensen toe te laten en er te spelen. Of dat nu de Algemeen Nederlands verbond is of de Stichting of wie dan ook, ik weet het niet, ik ben ook niet bereid om dat hier

met naam en toenaam te zeggen wie er geweigerd is of door wie, ik wil niemand beschuldigen, het is misschien een vergissing geweest, maar dat het gebeurde is een feit, en daarom vind ik het minder juist, dat deze brief nu besproken wordt, want straks gaat men horen dat de heer Finck bij de behandeling heeft betoogd tegen die Stichting en dat men niet op mag gaan stemmen.
Mijnheer de Voorzitter, het interesseert mij niet wie op mij stemt of niet, ik wil alleen maar zeggen dat wij hier niet gediend zijn van dergelijke aanvallen van een lid, maanden nadat hij tweemaal in de gelegenheid is geweest om hier op te antwoorden. Ik dank U.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij te horen, dat het geachte lid Lampe dit nu naar voren brengt. Indertijd toen dit stuk in de Raad behandeld werd, heeft de heer Lampe helemaal geen woord gerept en lijkt mij nu dat de heer Lampe schijnbaar eerst van hogerhand instrukties moest ontvangen voordat hij hier met zijn verdediging of betoog kon komen. Indertijd heb ik de bewuste opmerking naar voren gebracht, niet om stemmen te winnen, want mijn stemmers komen niet van dat gedeelte van de bevolking en in tegenstelling tot de A.V.P. hoef ik niet bang te zijn voor stemmers, want ik weet dat zij altijd voor mij zijn, daar ik altijd naar eer en geweten hier in de Raad hun belangen heb behartigd. Dus voor stemmen hoef ik niet bang te zijn. Indertijd heb ik naar voren gebracht en het was geen onwaarheid, zoals door de heer Lampe wordt beweerd, dat er discriminatie werd gepleegd tegen enige Antillianen b.v. in het geval van Julian Coco, dat wij naar voren hadden gebracht en die Stichting of wie dan ook, het zal mij een zorg zijn, had dan geweigerd om Julian Coco in het Cultureel Centrum te laten optreden. Daarom hebben wij dat naar voren gebracht niet als betichting of daar ik iets tegen de Stichting e.d. zou hebben, maar ik heb enkele suggesties naar voren gebracht, die door de hoge heren daar overgenomen hadden kunnen worden waarbij wij ook hebben aangewezen, dat alles wat wij naar voren brengen ten goede van de Arubaanse bevolking in het algemeen is, zodat het geld dat wij voteren voor dat geval ook ten goede van de bevolking zal kunnen komen. Ik heb dus geen stemmen willen winnen en het spijt mij werkelijk, dat de heer Lampe indertijd niet had gereageerd,maar dat hij nu pas, na instrukties te hebben verkregen, hiermee naar voren is gekomen.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, even een kleine opmerking. Met genoegen heb ik geluisterd naar de woorden, zojuist uitgesproken door het geachte lid Lampe. Zoals de heer Chance zonet opgemerkt heeft, zeer terecht ook, Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Lampe daar gezeten en heeft geen woord gerept, toen het geval van Julian Coco naar voren werd gebracht. De Curaçaosche groep moest toen heel gauw naar Sociedad Bolivariana gaan om een zaal te huren, zodat voornoemde artiest daar kon spelen. Ik heb dit naar voren gebracht, het zijn geen vage beweringen, het zijn naakte feiten en de heer Lampe weet dat net zo goed als ik. Wat betreft het feit, dat het Cultureel Centrum uit eigen middelen dit tot stand hebben gebracht, moet ik zeggen, dat ik dat heel prijzenswaardig vind, Mijnheer de Voorzitter, maar men vergeet slechts één ding, dat het Cultureel Centrum nog steeds elk jaar door het eilandgebied wordt gesubsidieerd. Laatst nog stond er op de begroting van 1963 een bedrag van f. 24.000,--. Wat zegt de heer Lampe hiervan? Heb ik dan niet het recht om te praten als ik bevind, dat iets discriminerend is? Ik meen, dat dit mijn goed recht is, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.CH.LAMPE: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat het gehele geval moet berusten op een misverstand. Mij wordt beticht, b.v. dat mij hier een papier in de hand wordt gestopt om voor te lezen. Dat is niet zo. Ik ben te allen tijde bereid, iedereen te beantwoorden zonder papier en zonder voor te lezen, dat heb ik al mijn leven gedaan en dat zal ik ook altijd blijven doen. Ik zal nu op dit ogenblik dan ook enige punten recht zetten welke naar mijn mening op een misverstand berusten. Laten wij b.v. nemen het geval van Julian Coco. Vele mensen hier op Aruba verkeren onder de verkeerde indruk, dat de Stichting Schouwburg Aruba iets te maken heeft met mensen die in de schouwburg moeten gaan optreden. Dat is niet zo. De kwestie van Julian Coco werd verkeerd aangepakt. De zaak zat zo in elkaar. Indien de personen, die geinteresseerd waren in Julian Coco naar het bestuur zouden zijn gegaan en gezegd hebben, dat zij de schouwburg wilden huren om Julian Coco daarin te laten optreden, dan had men ja gezegd en die honderd gulden per avond zou zijn betaald geworden en Julian Coco had die avond op kunnen treden en had men propaganda kunnen maken. Ik heb zelf propaganda door de radio gemaakt voor Julian Coco toen hij in Bolivariana moest optreden. Ik vond het natuurlijk een beetje raar dat ons Cultureel Centrum op Aruba zo'n man als Julian Coco die zich door muziek met hart en ziel kan uiten zou hebben geweigerd om in onze schouwburg te laten optreden. Ik vond het inderdaad een beetje vreemd, daarom had ik tijd genomen om de zaak te gaan onderzoeken. En daarom had ik indertijd niet kunnen antwoorden op de vragen die naar voren werden gebracht door de geachte leden Mathew en Chance en ik had dus een beetje tijd nodig om de zaak te onderzoeken en ik heb het ook onderzocht en nu weet ik precies hoe alles in zijn werk is gegaan. Het is niet zoals men de Stichting wil betichten. De Stichting is geheel neutraal, iedereen kan daarin optreden, als het maar op cultureel terrein is. Natuurlijk als iemand vraagt om daar een politieke vergadering te houden/de zaal niet krijgt, maar als het voor culturele doeleinden is, dan kan men daar altijd terecht. Tot nu toe werd de Stichting verwijten gemaakt, als zou de Stichting verschil maken tussen groeperingen. Dit idee leeft bij sommige raadsleden en bij de heer Mathew zeer fel. Het is niet zo, heer Mathew. De Stichting maakt geen onderscheid. Ik heb hier gezegd, dat U de betichting hebt uitgesproken om stemmen te winnen. Dat is mijn goed recht. Ik ben immers ook lid van een partij en heb mijn goed recht om wanneer ik zie, dat iets enigszins bedoeld kan worden om stemprofijt te trekken, dat openlijk naarvoren te brengen. Ik heb dat idee gekregen omdat U op de bewuste avond het juist over de kleurlingen had en U zei, dat U dacht, dat de Stichting tegen gekleurde mensen optrad. Deze indruk kwam duidelijk naar voren enkel voor een bepaalde groep mensen en we weten allemaal dat de groep die U bedoelde steeds op Uw partij stemmen, dus had ik automatisch het gevoel gekregen, dat dit misschien met dit oogmerk bedoeld was; nogmaals het is dus mijn goed recht als ik dat zo aanvoel en als zodanig naar voren breng. Ik doe het werkelijk niet, heer Mathew om U te kwetsen, of om iemand anders te kwetsen. Ik heb het enkel gedaan om hier een punt recht te zetten door te stellen, dat de Stichting Schouwburg Aruba helemaal neutraal is en omdat er hier niemand is, die voor deze Stichting kan uitkomen om ten behoeve van de Stichting te zeggen, dat men zich in deze vergist. Ik heb dus gemeend om dit punt zomaar zonder enig commentaar te laten voorbij gaan en heb ik dus alsnog deze opmerking willen maken om onze appreciatie uit te spreken voor het goede werk dat deze Stichting hier op Aruba doet. Hiermede meen ik dat ik de verschillende sprekers dan ook heb beantwoord. Ik dank U.

/hij

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij, dat de heer Lampe heeft gezegd dat er hier een misverstand in het spel is, maar wanneer de heer Lampe de uitleg die hij nu gegeven heeft, gegeven had in de tweede ronde toen, dan was er een andere basis waarop wij hadden kunnen praten. Maar de heer Lampe is begonnen met positief te stellen, dat een der leden van deze fraktie de Stichting beticht van discriminatie terwijl in de tweede ronde de heer Lampe geprobeerd heeft om kenbaar te maken dat dit op een vergissing berust van wege het lid. Mijnheer de Voorzitter, nogmaals, ik ben blij, dat de heer Lampe gezegd heeft, dat dit op een misverstand berust en niet heeft willen beweren, dat een lid van deze fraktie op discriminatie door deze Stichting zou hebben gewezen. Mijnheer de Voorzitter, over dat geval van die mijnheer Coco wil ik het nu niet hebben, want er is mij nog een ander geval bekend, maar het cardinale van het geval is dit, Mijnheer de Voorzitter, dat ik niet geloof, dat er velen zijn in deze Raad, die iets van de organisatie van deze Stichting en bonden e.d. afweten, vandaar dat normaliter, wanneer er dan iets gebeurt men geneigd is te zeggen dat het de Stichting Schouwburg is. Het kan misschien de Algemeen Nederlands Verbond, of de Kunstkring zijn, maar allen spreken wij normaal over de Stichting Schouwburg. Maar nogmaals ik ben inderdaad blij, dat dit misverstand uit de weg is geruimd. Ik dank U.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, misschien lijkt het wel op een misverstand, maar als ik goed ingelicht ben, dan heeft de Stichting Schouwburg of wie dan ook daar, wij hebben daar zoveel namen, toen indertijd contact werd genomen met deze mensen voor het optreden van Julian Coco- en zelfs op ministerieelniveau werden zij benaderd- uitdrukkelijk haar medewerking geweigerd. Indertijd hebben zij op deze discriminatie gewezen; ik heb het toen niet gehad over gekleurde mensen of blanke mensen of gele mensen of wie dan ook, ik heb toen naar voren gebracht, dat ik gaarne wilde zien, dat de Schouwburg het Arubaanse volk diende in zijn geheel en niet slechts een bepaalde groep. Daar was ik tegen, ik wilde dat het het algemeen belang diende. Iedereen kan dit in de notulen naslaan. Stemmen hadden wij niet nodig. Zoals aan iedereen in deze Raad bekend, heb ik nooit politieke partij-belangen gediend in deze Raad, want iedereen weet, dat ik steeds slechts het algemeen belang naar voren heb gebracht, zelfs wanneer het nodig bleek om tegen mijn eigen partij te gaan. Het schijnt echter, dat de heer Lampe wél politieke belangen van zijn partij hier behartigt door hetgeen hij hier gezegd heeft. Zoals ik reeds eerder gezegd heb, spijt het mij, dat hij toen niet geantwoord heeft maar dat hij gewacht heeft om nu pas te antwoorden. Het lijkt mij, dat inplaats dat iemand anders op de muziek van de heer Lampe danst, de heer Lampe nu zelf op die muziek danst. Ik dank U.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, indertijd had ik gesteld, om tot een goed inzicht te komen, dat het uiterst moeilijk was om bepaalde groepen voor het voetlicht te krijgen in deze schouwburg. Zoals ik zonet gezegd heb, vind ik dat dit mijn goed recht is om het te zeggen. Mijnheer de Voorzitter, ik heb deze brief zeer aandachtig gelezen. Er staat hier wel: aan de Eilandsraad, maar men had beter kunnen schrijven aan de heren Mathew en Chance. Ik heb even hierover nagedacht, Mijnheer de Voorzitter, en ik ben uiteindelijk tot de konklusie gekomen, dat het beter zou zijn om niet hierover te praten, dus zal ik hier maar weinig over zeggen. Ik dank U.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 november 1962 no. 8603, betreffende het verzoek van de Algemeen Nederlands Antilliaanse Ambtenarenbond inzake garantie bij woningbouw (Bijlage 1962 no. 46).

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, heb ik het goed, dan hebben volgens deze brief zowel het eilandgebied Curacao als de Nederlandse Antillen zich garant gesteld voor de lening die eventueel geplaatst zal worden. Wij hebben geen bezwaar, daar dit op eenzelfde leest is geschoeid.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie heeft geen bezwaar tegen dit voorstel, maar kunt U mij vertellen hoe dat nu eigenlijk zit? Hebben de niet-leden ambtenaren dan geen aanspraak in deze voorziening, want U zegt in Uw Memorie van Antwoord: "..en zal terzake dienovereenkomstig met de voornoemde Bond in overleg treden". Dat gaat dus over het feit of ambtenaren niet-lid van de Bond ook gebruik mogen maken van deze faciliteiten.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, het verzoek wordt ingediend door de Ambtenarenbond, dus in principe zouden dus alleen maar leden van deze Bond in aanmerking kunnen komen voor deze garantie, maar het Bestuurscollege wil verder gaan, n.l. door alle ambtenaren die in vaste pensioengerechtigde dienst zijn, eveneens de werklieden in aanmerking te laten komen voor deze garantie.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, mag ik vragen of dit contact reeds gelegd is?

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Nee, Mijnheer de Voorzitter, want wij wachten eerst op de uitspraak van de Eilandsraad of men dus accoord gaat met deze garantie.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

8. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1962 (5e wijziging). (Ag.no. 5899; bijlage 1962 no. 47).

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, dit betreft niet direkt de begroting. Ik wilde alleen maar wat vragen. Ik wil niet, dat U dat a bout portant op antwoordt. Ik heb in het dagblad "Amigoe di Curaçao van 18 januari j.l. gelezen, dat er weer een ongeluk gebeurd is in de La Sallestraat met een zevenjarige schooljongen. En U weet, dat ik mij altijd heb geinteresseerd voor het veilig verkeer om en bij de scholen. U had bij de behandeling van de begroting voor 1963 toegezegd bij monde van de Commissaris van Politie, dat deze zaak ernstig bestudeerd zou worden. Kunt U deze vraag van mij thans onbeantwoord laten, maar mij alleen maar de toezegging geven, dat U nogmaals met de Commissaris hierover zult spreken en dat er veel haast achter gezet wordt?

DE VOORZITTER: Dat is goed, heer Finck.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb bij het vorige punt van de agenda, wijziging van de begroting zo net gezegd, dat het Bestuurscollege haar boekje te buiten gaat en zich niet houdt aan de voorschriften van de eilandsverordening begrotings artikelen 2, 3 en 4. Ik wil dat nogmaals herhalen bij deze wijziging. De gedeputeerde kan wel zeggen, dat men juist daarom bij de Eilandsraad aanklopt, doch dit is niet in de geest

van het gestelde in artikelen 2, 3 en 4, want deze uitgaven zijn reeds gedaan. Nu moeten wij ze goedkeuren. De artikelen zijn er juist om overschrijdingen te voorkomen. Zo kan een dief ook gaan stelen en daarna bij de eigenaar komen en zeggen: Geef mij de spullen maar, want ik heb ze reeds genomen. Hetzelfde is thans het geval. Het Bestuurscollege doet eerst de uitgaven en komt daarna goedkeuring vragen. Het hangt af van het eergevoel en het karakter van een mens, hoe men iets aanpakt. Zo bij een dief, zo bij anderen in andere funkties.

Mijnheer de Voorzitter, bij dit agendapunt heb ik nog e en aanmerking. Het Bestuurscollege heeft het hier over een belangrijke tegenvaller, veroorzaakt door een afrekening met het Land. Gaarne wil ik vernemen hoe deze verrekening geschiedt en hoe het komt, dat het eilandgebied een miljoen hoger aan het Land moet uitkeren en waarom dit dan wordt beschouwd als een tegenvaller. Indien de belastingen meer opbrengen, dan moet het eilandgebied ook meer krijgen zoniet in het ene jaar, dan wel in het andere. Met honderdduizend dollars uit de loterij vandaag of morgen blijf ik even ver. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wilde gaarne de aandacht vragen van het Bestuurscollege voor de buiten-wegen, die tegenwoordig in een heel slechte toestand verkeren. Het Bestuurscollege heeft weliswaar reeds toegezegd, dat men in deze diligent zou zijn, maar tot nu toe heb ik maar weinig gezien. Er is een behoorlijk bedrag hiervoor op de begroting dit jaar en ik hoop dan ook dat men heel spoedig hiermee zal beginnen. In het verleden was het zo, dat men enige arbeiders aanstelde voor een regelmatig onderhoud van bepaalde zandwegen in de buitendistrikten, dat is echter een paar jaren niet meer het geval en daarom is het ook gebleken, dat deze wegen in een slechtere toestand zijn komen te verkeren. Daarom wil ik het Bestuurscollege nogmaals op attent maken om deze wegen zo spoedig mogelijk te laten verbeteren speciaal die van Ajó en Santa Cruz en in de buurt van Sabanilla Abao en die plaatsen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik het Bestuurscollege in verband met het veilig verkeer, willen verzoeken om rond het Wilhelminastadion bij die grote parkeerplaatsen het verkeer beter te geleiden. Er is daar namelijk een grote parkeerplaats zomaar midden op de weg zonder enige aanduiding. Daar in de buurt zijn er ook een paar scholen. Als die scholen uitgaan, dan hebt U daar enkele honderden kinderen die oversteken, terwijl er ook auto's heen en weer voorbij razen. Dat is daar dan een groot terrein zonder enige aanduiding waar de eigenlijke rijweg is. En het gebeurt wel eens dat de een of andere chauffeur plotseling op een toeloop van kinderen komt en dan kunnen er wellicht ongelukken gebeuren. Ik werd door de buren ook op attent gemaakt, dat het daar soms heel erg gevaarlijk is voor de kinderen. Ik vraag me af, of het Bestuurscollege hier iets tegen kan doen door de rijweg duidelijk te laten aangeven, zodat men daar niet kris-kras over het parkeerterrein en rijweg heenrijdt.
Ik dank U.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wil mij aansluiten bij de woorden van het geachte lid Werleman. Ik heb dit reeds naar voren gebracht in de commissie-vergadering, maar ik wil nog een beroep doen op het Bestuurscollege om zo spoedig mogelijk met het repareren van de buitenwegen een aanvang te laten maken. De weg naar Fontein verkeert in een zeer erbarmelijke toestand; de wegen in de Village hebben op sommige plaatsen gaten van decimeters diep; de wegen van Watapana Gezaag en ook verschillende andere wegen die ik in de buitendistrikten heb gezien. Het is nu wel zo, dat het in deze/wel regent, maar de regentijd zal wel spoe-

/tijd

dig gedaan zijn, laten wij hopen, dat dat niet zo spoedig gebeurt, maar toch zijn de wegen in een zodanige toestand, Mijnheer de Voorzitter, dat ik een beetje attentie daarvoor wel nodig acht. Het is te hopen, dat ingevolge de toezegging die reeds in de huishoudelijke vergadering werd gedaan aan de Eilandsraad, het Bestuurscollege aan Dienst Openbare Werken zo spoedig mogelijk opdracht geeft om met de reparaties van de wegen in de buitendistrikten te beginnen. Ik dank U.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, voordat ik begin met de vragen van de heer Britten te beantwoorden, zou ik een algemene opmerking willen plaatsen. Ik zou willen, dat de heer Britten, wanneer hij een volgende keer vragen stelt, wat zakelijker blijft en niet zomaar in het wilde weg dingen aanhaalt, zoals honderdduizend uit de loterij, dat zijn allemaal toekomstdromen,Mijnheer de Voorzitter. Hij had het verder over karakter e.d. uitlatingen zoals, dief, gestolen en zo al meer. Ik geloof, dat de heer Britten zich niet realiseert, dat hij met dergelijke opmerkingen het prestige van de Raad enigszins naar beneden haalt. Ik had hem wat zakelijker willen zien. Hij kwam dus weer terug op het zich niet houden aan voorschriften. Mijnheer de Voorzitter, ik heb al uiteengezet, dat als wij ons aan de voorschriften gehouden hadden, dat het niet nodig was om bij de Raad te komen voor goedkeuring van begrotingswijziging. En Mijnheer de Voorzitter, hij heeft het gehad over tegenvallers in de belastingen. Hij vroeg hoe of het mogelijk is dat wij een tegenvaller hebben met de verrekeningen met het Land.
Mijnheer de Voorzitter, het staat duidelijk in de toelichting van de wijziging van de begroting. Ik zou b.v. de derde alinea zo voor de heer Britten kunnen voorlezen, daar staat het allemaal duidelijk aangegeven.
Mijnheer de Voorzitter, echter zou ik de heer Britten willen verzoeken teneinde ons de tijd te besparen, om/zelf door te lezen dan zal hij precies de uitleg zien van waarom wij nu een tegenvaller hebben van een miljoen. Verder heeft de heer Britten, zoals ik reeds gezegd heb, niets naar voren gebracht, doch alleen maar wat loze beschuldigingen geuit, waarop ik niet verder wil ingaan. Ik dank U.

DE VOORZITTER: De heer Werleman en de heer Geerman hebben gevraagd om de wegen die in slechte toestand verkeren te repareren. Het is algemeen bekend, dat deze wegen in de regentijd niet gerepareerd kunnen worden, want zodra zij gerepareerd zijn en er komt weer een bui, dan wordt al het zand e.d. weer weggewassen. Aan Dienst Openbare Werken is opdracht gegeven, nadat de begroting was goedgekeurd, om de wegen die naar zij oordeelden in de slechtste staat verkeerden meteen te repareren. Ik geloof echter, dat men afwacht, totdat de regen een beetje afgenomen is, voordat hiermee wordt begonnen. De heer Werleman had het ook over bepaalde werklieden die zoals vroeger voor regelmatige onderhoud tewerkgesteld zouden kunnen worden bij de wegen. Deze mogelijkheid is al besproken met Dienst Openbare Werken en zodra die dienst in staat zal zijn om zulks te doen, zal dit systeem weer ingevoerd worden ter verbetering van bepaalde delen van Aruba, b.v. Alto Vista, Ayó e.a. Ten aanzien van de parkeerplaats bij het Stadion had de heer Werleman het over verkeersgevaar, dat daar bestaat voor de schoolkinderen. Meestal wanneer er veel verkeer is bij die staanplaats bij het Stadion dan is er geen school, maar het is inderdaad waar dat dit wegstuk daar zo breed is dat het moeilijk is uit te maken, waar de wagens feitelijk moeten rijden. Ik kan dit opnemen met de politie om te zien wat voor maatregelen er daarvoor genomen kunnen worden.

Wij gaan nu over naar de tweede ronde. Het woord is aan de heer Britten.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik zal heel kort zijn, Mijnheer de Voorzitter. Zoals ik reeds verschillende keren heb gezegd, zijn wij hier allemaal volksvertegenwoordigers en op het een en ander dat ons niet duidelijk is stellen wij vragen en het is de plicht van het Bestuurscollege om ons duidelijk op die vragen te beantwoorden. Het blijkt hier weer duidelijk zoals ik vroeger reeds verschillende malen in deze Raad heb herhaald, dat het Bestuurscollege onze vragen niet wil beantwoorden en onze woorden zomaar in de wind slaat. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik dank U voor de toezegging.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik dank U voor de toezegging.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Britten zei, dat het Bestuurscollege niet bereid is op zijn woorden te antwoorden; dat is inderdaad waar. Het Bestuurscollege is wel bereid om op zakelijke vragen te antwoorden.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Titel A, Gewone Dienst. Ontvangsten bladzijde 1, Uitgaven bladzijde 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7; Titel B. Kapitaaldienst, Ontvangsten bladzijde 1; Uitgaven bladzijde 1, 2, 3 en 4; Titel C: Reserve-, Kas en Verrekendienst, Ontvangsten bladzijde 1 Uitgaven bladzijde 1 en 2 en het ontwerp in zijn geheel.

9. Verzoekschrift dd. 10 november 1962 van de gemachtigde van het R.K. Schoolbestuur in de Nederlandse Antillen, betreffende asfaltering van de speelplaats van de Bernadette-kleuterschool te St. Nicolaas (Ag.no. 10406/62; bijlage 1962 no. 50).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit stuk aangenomen.

10. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor 1959 (5e wijziging). (Ag.no. 8380/62; bijlage 1962 no. 51).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen Baten bladzijde 2; Lasten, bladzijde 3. Kapitaalsontvangsten bladzijde 4 Kapitaalsuitgaven bladzijde 5. Kapitaalsontvangsten bladzijde 6. Kapitaalsuitgaven bladzijde 7 en het ontwerp in zijn geheel.

11. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor 1960 (4e wijziging). (Ag.no. 7626/62; bijlage 1962 no. 52).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Kapitaalsuitgaven, bladzijde 2, 3 en het ontwerp in zijn geheel.

12. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Eilandsverordening algemene voorwaarden telefoondienst 1959 (Ab. 1959 no. 20). (Ag.no. 8800/62; bijlage 1962 no. 53A)

en

Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Tariefverordening telefoondienst 1959 (Ab. 1959 no. 21). (Ag.no. 8800/62; bijlage 1962 no. 53B).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 1, artikel 2; artikel 1, artikel 2 en artikel 3; beide ontwerpen in hun geheel.

13. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van het Kiesreglement Eilandsraad Aruba (Ab. 1959 no. 1).(Ag.no. 11581/62; bijlage 1962 no. 54).

DE HEER D.G.CROES: Mijnheer de Voorzitter, dat het ontwerp tot wijziging van het Kiesreglement Eilandsraad Aruba stof tot spreken zou geven had U natuurlijk wel verwacht. Temeer daar vooral de voorgestelde wijziging van artikel 14 en daarvan vooral het nieuw ingevoerde 4e lid, betreffende het aantal te plaatsen handtekeningen wat zowel in de Staten der Nederlandse Antillen als in de Eilandsraad van Curaçao alsook in de brede lagen van onze bevolking en heus niet alleen bij hen, die de huidige oppositie-partij steunen, grote weerstand heeft ondervonden.
De A.V.P. was toentertijd bij de behandeling in de Staten tegen deze wijziging en de A.V.P. is nog steeds van mening haar standpunt te handhaven. De redenen die indertijd opgegeven waren voor deze wijziging waren ongegrond en de praktijk heeft toch wel bewezen, dat wij gelijk hadden met onze oppositie, daar deze wijziging totaal overbodig is en aanleiding kan geven tot allerlei ongewenste praktijken die ten nadele uitvallen van ons staatkundig leven. Ik zal dit in het vervolg van mijn rede met duidelijke en redelijke argumenten proberen aan te tonen. Overigens is het onze overtuiging, dat indertijd in de Staten slechts fiktieve redenen tot grondslag hebben gediend voor de toen voorgestelde wijziging. En ook thans zijn het weer politieke redenen, die het overnemen van deze wijziging van het Kiesreglement Aruba tot basis heeft en nog verder, Mijnheer de Voorzitter, zijn/ook politieke redenen, die maken, dat niet alle wijzigingen die aangebracht zijn in het Kiesreglement van de Staten en van de Eilandsraad Curaçao overgenomen zijn. /het
Mijnheer de Voorzitter, als de voorgestelde toevoeging van lid 4 van artikel 14 aangenomen wordt, dan betekent het dat ongeveer 180 personen hun handtekening zullen moeten plaatsen onder ingediende kandidatenlijsten. Dit betekent dus, dat 180 personen bekendheid zullen moeten geven van hun voorkeur van een partij en dus dat 180 personen a priori kleur moeten bekennen. En U weet beter dan wie dan ook, Mijnheer de Voorzitter, dat politieke kleur bekennen in onze huidige politieke constellatie soms levensgevaarlijk kan zijn al doet men dit bekennen slechts uit zuiver principiele overwegingen, die met de politiek als zodanig niets te maken hebben. Men zal kunnen tegenwerpen, net als indertijd in de Staten, dat het ondertekenen van de kandidatenlijst niet behoeft te betekenen, dat men ook voor die lijst zal stemmen. Inderdaad, maar dan vervalt meteen ook de noodzaak om zoveel handtekeningen te laten plaatsen want dan zal het voorkomen dat men om zuiver politieke redenen een ingediende lijst zal ondertekenen, uitsluitend en alleen om de gelegenheid om deze lijst te bevorderen al behoort men tot de politieke aanhangers van een andere partij. Deze maatregelen kunnen dus niet dienen ter voorkoming van splinterpartijen, want deze kunnen toch geholpen worden.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, zal het kunnen voorkomen en het is reeds voorgekomen, dat er verschillende groepen mensen tegelijk en gelijktijdig ter plaatsen zullen zijn om hun handtekening onder verschillende lijsten te plaatsen en dat kan weer een aanleiding zijn tot relletjes en scheldpartijen, die bepaald niet bevorderlijk zijn voor de rust en vrede onder de bevolking. En dit grote aantal handtekeningen geeft ook aanleiding om de namen te gaan publiceren. U zult mij meteen tegenwerpen

dat deze handtekeningenlijsten openbaar zijn, maar zij zijn zodanig openbaar, dat eenieder er kennis van kan gaan nemen , als hij dat wil. Maar het publiceren van de namen door een politieke partij kan zo provocerend geschieden, dat de bedekte drijging, die daarvan uitgaat enorm is en dat is beslist een ongezonde toestand. Dit is geen bedenking van mij, Mijnheer de Voorzitter, het is reeds gebeurd bij de verleden jaar gehouden verkiezing voor de Staten van de Nederlandse Antillen. Dat zult U ongetwijfeld ook wel weten. Zoals U ziet, Mijnheer de Voorzitter, deze voorgestelde wijziging geeft slechts aanleiding tot ongewenste toestanden en kan de verleiding wekken, om ongewenste partijen te bedrijgen. Deze wijziging is dus een totaal overbodige en nutteloze maatregel, die onnodig inbreuk doet op het stemgeheim, een van de grootste waarborgen van ons democratisch staatsstelsel. Dus is deze wijziging van artikel 14 om morele en praktische redenen verwerpelijk en wij zullen dan ook bij deze Raad ten zeerste op aandringen om deze wijziging , dit af te wijzen en daarmede dus ook alle wijzigingen die er uit voortvloeien. In elk geval kunnen wij er onze stem niet aan geven. Het zou niet stroken met onze opvattingen van moraliteit en democratie.

Met het Bestuurscollege is ook de A.V.P. van mening, dat het ontstaan van splinterpartijtjes, die achteraf bij de kiezers in onvoldoende mate weerslag weten te vinden, tegengegaan moet worden. Wij zijn van mening dat dit niet goed is voor een gezonde politieke ontwikkeling van ons volk. Elk eerlijk voorstel om dit tegen te gaan zal bij ons weerklank vinden. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit is een moeilijke zaak, want hoe weet men van te voren of een nieuwe partij weerklank zal vinden of niet en welk is de maatstaf, die men achteraf gebruikt om te zeggen, dat een partij niet voldoende weerklank gevonden heeft bij de kiezers. Volgens de voorgestelde wijziging bij de artikelen 17 en 99 meent het Bestuurscollege de grenzen te moeten stellen op 75% en 100% van de kiesdeler, dus respectievelijk 3¼ en 5% van het aantal uitgebrachte stemmen. Het zal dan zo zijn, dat van een lijst, die niet 3¼% van de uitgebrachte stemmen haalt, de betrokken partij de gestorte f.1000,-- niet terug krijgt en dat de partij, die de 5% niet haalt niet in aanmerking komt voor een zetel.

Mijnheer de Voorzitter, wij vinden deze percentages rijkelijk hoog en deze wijzigingen hebben onze sympathie niet. Het gebeurt immers zo vaak dat bij de rechtszetelverdeling veel kleinere percentages een rol kunnen spelen en wij vinden dat de regeling zoals het was uitstekend voldeed. Een partij, die dus 90% van de kiesdeler krijgt zal nu dus niet in aanmerking komen voor een zetel. Dat wil dus zeggen, dat een partij die ongeveer 900 stemmen krijgt, niet in aanmerking zal komen voor wat betreft het eilandgebied Aruba. Dit is toch niet correct. En het zelfde geldt voor artikel 17, dus voor het terugbetalen van de gestorte f.1000,- Deze wijzigingen dienen niet tot het verkomen van splinterpartijtjes, doch eerder tot het verstevigen van de positie van de grote partijen en dat is toch wel enigszins in strijd met de democratische opvattingen. Eenieder moet een redelijke kans hebben om zijn stem te laten horen; met deze wijziging echter, is deze kans niet gewaarborgd.

Mijnheer de Voorzitter, in verband met dit alles wil ik even ingaan op het vaststellen van de datum van de verkiezingen voor de Eilandsraad van Aruba, zoals dit geschiedt bij besluit van het Bestuurscollege. Voor het eerst in de geschiedenis van de autonome Nederlandse Antillen zullen de verkiezingen voor de Eilandsraad van Aruba op een andere datum plaatsvinden dan die voor de Eilandsraden van de beide andere eilandgebieden.

Het Bestuurscollege geeft als reden hiervoor op de vele werkzaamheden die bij de stemmingen moeten worden verricht, zoals het inzenden en goedkeuren van de geloofsbrieven vóór de le juli van dit jaar. Mijnheer de Voorzitter, dit is belachelijk. Is ons bestuursapparaat dan zo inefficient, in ieder geval inefficienter dan dat van de Bovenwindse Eilanden of Curacao, waar men wel aangedurfd heeft om verkiezingen één maand voor de le juli te houden? Dat zou dan toch wel beschamend zijn, Mijnheer de Voorzitter. Maar wij geloven dit niet Mijnheer de Voorzitter. Daarom is de reden, die het Bestuurscollege hier geeft belachelijk. Het zijn weer zuiver politieke doeleinden, die aangestreept worden. Maar hoe dat ook zij, Mijnheer de Voorzitter, het is het goed recht van het Bestuurscollege om de verkiezingsdatum vast te stellen op die dag die het om welke redenen dan ook, verkiezelijk voorkomt.
Zij moet daar echter recht voor uitkomen en geen drogredenen verzinnen. Dat is beneden haar waardigheid, Mijnheer de Voorzitter. Het zelfstandig vaststellen van de verkiezingsdatum doet het Bestuurscollege met de Wet in de hand. Maar met de Wet in de hand alleen komen wij er niet; wij moeten ook de Wet in het hart hebben.

Mijnheer de Voorzitter, wij moeten niet alleen kijken naar de letter van de Wet maar ook naar de geest van de Wet en ook de bedoelingen van ons staatsrecht. De letter van de Wet alleen is nooit een waarborg voor een vrije en christelijke maatschappij. Door een andere datum voor de verkiezingen vast te stellen, ongelijk aan de verkiezingsdatum van de andere eilandgebieden, handelen wij niet in geest van ons staatsrecht en onze staatkundige normen. Wat is namelijk het geval, Mijnheer de Voorzitter? De datum voor de kandidaatstelling voor Aruba is de 14e februari en voor Curacao ongeveer drie weken later. Het kiesreglement Eilandsraad Aruba zegt: Kiezer is hij, die 30 dagen voor de kandidaatstelling ingeschreven is bij de Burgerlijke Stand van het eilandgebied Aruba. Het kiesreglement Eilandsraad Curacao is hiermee identiek, maar dan wat betreft Curacao. Stel nu, Mijnheer de Voorzitter, dat iemand is ingeschreven op Aruba, hij kan dus hier kiezen en niemand kan hem dat recht ontnemen waar hij ook mocht zijn. Stel dat deze persoon de 20e februari naar Curacao verhuist en zich daar laat inschrijven. Hij is dan daar een maand voor de kandidaatstelling ingeschreven en is dus ook op Curacao een kiezer. Ook dit recht kan niemand hem ontnemen. Deze persoon zal dus zowel op Aruba als op Curacao kunnen stemmen, hetzij op een van de eilanden bij volmacht of hetzij, als hij passagegeld daarvoor over heeft, op beide eilanden persoonlijk. Er zijn geen wetten die dit kunnen verhinderen. En andersom kan ook geschieden, van Curacao naar Aruba. Mijnheer de Voorzitter, dit is toch niet correct en zeker niet in de geest van onze staatsregeling. Dit kan nooit de bedoeling zijn geweest en het is nooit opgevallen omdat de eilandsraadverkiezingen altijd en op alle eilanden dezelfde datum gehouden zijn en zeer terecht ook Mijnheer de Voorzitter. Dus door een andere datum voor de verkiezingen vast te stellen wordt de gelegenheid tot dubbel stemmen geschapen en dit is in strijd met onze staatsnormen.

In Nederland b.v. worden de gemeenteraadsverkiezingen allemaal op dezelfde datum gehouden. Hier echter wordt met deze wijziging de gelegenheid tot misbruik geschapen en de gelegenheid maakt de dief. Er kunnen wel mensen die lid van krachtige partijen zijn, die hiervan gebruik zouden willen maken en de Overheid moet er altijd voor waken, dat er geen gelegenheid wordt geschapen voor het plegen van daden die niet in overeenstemming zijn met de geldende normen en die tegen de bedoeling van het recht zijn.

Er zijn wetten genoeg om het plegen van een misdrijf te voorkomen. In Nederland b.v. in Amsterdam, is er een verordening van kracht, die bepaalt, dat eenieder, die een fiets bezit er een slot op moet hebben. Dit is alleen bedoeld zodat anderen niet de gelegenheid krijgen om de fiets te stelen. Daarom moet voorkomen worden dat iemand gewild of niet, met opzet of niet, dubbel kan stemmen bij de komende eilandsraadverkiezingen. Wij protesteren dan ten sterkste tegen wijziging van deze verkiezingsdata, let wel, Mijnheer de Voorzitter, wij protesteren weer op uitsluitend morele gronden. Ik dring dan ook ten sterkste bij het Bestuurscollege aan, om overleg te plegen over deze data, opdat er alsnog een gelijke datum voor de verkiezingen kan vastgesteld worden, want er is niets ergers dan te handelen tegen de geest van de Wet en gelegenheid geven tot het plegen van immorele daden en het dubbel stemmen is immoreel. Het Bestuurscollege is dus gewaarschuwd. Hier kunnen wij niets meer doen. Met belangstelling wacht ik het antwoord hierop af van het Bestuurscollege. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, met deenkele technische wijzigingen, die in dit ontwerp zijn vervat kan ik mij verenigen. Dit ontwerp houdt echter nog enige andere wijzigingen in, die drastisch zijn en naar ons inziens onnodig zijn en alleen maar een last betekenen. Dit is in de eerste plaats het geval met de bepaling in artikel 14, de wijziging dan, dat 1% van de kiezers zich te voet of per motor, hoe het ook zij, naar het Bevolkingskantoor moeten bespoedigen om aldaar in tegenwoordigheid van een of meer ambtenaren hun handtekening te plaatsen ter ondersteuning van de lijst van hun keuze. Ik acht deze bepaling slechts een onnodige last voor de kiezers en het aantal te groot. In 1959 was dit getal nog 25. Verder heeft de verkiezing voor de Staten verleden jaar bewezen, dat de aanhangers van een of andere grote partij een kleine partij wel zal helpen om het benodigde aantal handtekeningen te verzamelen. Men kan gerust volstaan, volgens mij, met alleen maar het aantal vereiste handtekeningen te verdubbelen. Dus het aantal opvoeren van 25 tot 50. In 1959 hadden wij 25, laten wij dus voor 1963 50 aanhouden. Er blijven nog in deze wijziging voldoende waarborgen over om de bevordering van onverantwoorde snipperpartijen tegen te gaan. Er zijn twee andere belangrijke en zelfs zeervergaande wijzigingen in dit opzicht, Mijnheer de Voorzitter, ten eerste: de bepaling dat de partij haar garantiesom van f.1000,-- slechts terugkrijgt indien haar lijst tenminste 75% van de kiesdeler haalt. Vroeger was dit 50%, dat is nu verhoogd tot 75%. En ten tweede, Mijnheer de Voorzitter, die nog erger is, dat een lijst tenminste de volle kiesdeler moet halen om in aanmerking te komen voor een zetel. In de oude bepalingen had zo'n lijst nog een kans indien het een hogere gemiddelde had om in aanmerking te komen voor een rechtszetel, Mijnheer de Voorzitter, dus wanneer een lijst 75% van de kiesdeler haalde, dan had men kans om mede te dingen voor een rechtszetel. Nu is deze kans helemaal ontnomen en het percentage bepaald op 100%. Mijnheer de Voorzitter, deze bepaling is dan ook verder strekken dan de wijzigingen toentertijd gemaakt in de kiesregelement voor de Staten. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, wil ik voorstellen om in artikel 14 de wijziging slechts zo te stellen, dat inplaats van 25 men dan leest 50. Ik hoop, dat de andere leden zich hiermede kunnen verenigen. Wij hoeven niet het voorbeeld van Curacao te volgen, wat Curacao of wat de Staten doet, wij willen onze eigen weg volgen. Aruba moet in dit opzicht haar eigen weg volgen. Ik denk niet, dat deze 1% zal helpen om splinterpartijen te voorkomen, ik heb reeds gezegd, wij hebben daar bewijzen van, in het verleden hebben kleine partijen een tweehonderd of honderdachtenzeventig handtekeningen gekregen en zij hebben deelgenomen aan de verkiezingen; men sluit ze dus

niet uit met deze bepaling. Ik zou graag de reaktie willen horen van mijn medeleden aan de overkant. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, men zegt: Aruba wil haar eigen weg volgen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, Aruba is niet het enige land van de Nederlandse Antillen, dat deze maatregelen treft om het vormen van splinterpartijen tegen te gaan. Als ik mij goed herinner was dit in Nederland ook het geval. Bij de Statenverkiezing van 1933 waren er niet minder dan 53 partijen die deelnamen aan de verkiezingen. Daar werd ook ingezien de gevolgen van versplinterde partijen en werd besloten om maatregelen te treffen. Die maatregelen, die Nederland trof zijn natuurlijk anders dan de onze. We moeten niet klakkeloos alles doen wat Nederland doet op dit gebied maar een van de voorwaarden die Nederland stelde was, dat een partij, die mee wilde doen in alle achttien stemdistrikten f. 4.500,-- moest betalen.

Mijnheer de Voorzitter, toen waren er inderdaad ook partijen die van mening waren, dat dit absurd was. Waarom moest men f. 4.500,-- betalen om mee te mogen doen. Het voorstel van de Regering was toen dat men minstens drie zetels behalen moest om mee te mogen doen en om een rechtszetel te krijgen. Het bedrag f. 4.500,-- had tot gevolg, dat waar men in 1933 53 partijen had, in 1937 had men slechts twintig partijen. Dus Mijnheer de Voorzitter, als Nederland na driehonderd jaren of langer de demokratie kende en dit gevaar niet zag, waarom zouden wij, die nog in de ontgroening zijn deze rechtzetting nu niet ter hand nemen.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben er een volle voorstander van en onze fraktie staat ook helemaal achter mij om te bepalen, dat slechts bij het behalen van de volle kiesdeler dit bedrag terugvergoed wordt aan de partij.
Mijnheer de Voorzitter, het is slechts 4,7%. Als een partij minder dan 5% van de stemmers achter zich heeft, dan heeft zo'n partij geen recht van bestaan, want hoe komt die eventuele vertegenwoordiger hier voor de belangen van de kiezers praten als hij niet een 4,7% van de stemmers achter zich heeft. Dus ik geloof niet, dat zulke mensen het recht hebben om mee te doen. Wij kunnen ons ten volle verenigen met deze wijziging, met de bepaling, dat men de volle kiesdeler gehaald moet hebben.
Mijnheer de Voorzitter, het bezwaar dat de anderen, de heren Werleman en Croes hebben geopperd om de handtekening te komen plaatsen bij het Bevolkingsbureau deel ik niet. Ik vind, dat deze bepaling als een tegemoetkoming van het Bestuurscollege moet worden gezien. Want wanneer de partijen bij de mensen aan huis zouden gaan om deze 180 handtekeningen te krijgen, dan hebben wij grote kans dat het grootste deel van de mensen die hun handtekening hebben gezet, geen recht hebben om te stemmen. Of ze mógen niet stemmen of zij hebben de leeftijd nog niet. Nu hebben de partijen die dit hebben ingezien dit zo gemaakt, dat er nu enkele ambtenaren te onzer beschikking staan en dat de mensen vrij binnenkomen om hun handtekening te zetten op de lijsten. Deze handtekeningen worden door de ambtenaren die daar zijn gecontroleerd en we hebben helemaal geen moeilijkheden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil even een voorbeeld aanhalen. In Frankrijk is dit thans net zo. Dit land heeft toen ook ingezien het nut om deze handelingen te centraliseren en daar doet men het ook zo.
Mijnheer de Voorzitter, ik zie niet in waarom deze wijziging zal zijn ingevoerd om politieke redenen, zoals de heer Croes daarnet gezegd heeft.
En wat betreft de datum, Mijnheer de Voorzitter, ik vind het juist een zeer goed gekozen datum want er zijn daar twee vrije dagen, dus een dag voor de winnende partij om te feesten en een voor de andere partijen om te rouwen. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, de spreker uit onze fraktie

heeft reeds het een en ander uitgelegd waarvoor wij tegen deze wijziging zijn. Het recht van vrij en geheime verkiezingen, Mijnheer de Voorzitter, behoort tot de fundamentele rechten. Wanneer deze eis was dat een onredelijk aantal kiezers hun kleur zouden moeten bekennen, althans hun sympathie zouden moeten tonen voor een bepaalde partij, althans een zekere indicatie in die richting zouden moeten doen, Mijnheer de Voorzitter, dan kan er geen sprake zijn van een geheime verkiezing.

Mijnheer de Voorzitter, zowel in de Staten als hier hebben wij uitvoerig betoogd waarom wij hier tegen zijn. Als 25 kiezers de lijst zouden moeten ondersteunen vind ik dat men zou kunnen spreken van een geheime verkiezing. We hebben de mogelijkheid op een candidatenlijst 26 candidaten te plaatsen. Van deze 26 candidaten Mijnheer de Voorzitter, kunnen 25 de lijst ondersteunen met hun handtekening, in dat geval kan men inderdaad spreken van een geheime verkiezing. Nu eist men van 200 kiezers om hun handtekening te plaatsen. Stelt U nu voor, Mijnheer de Voorzitter, indien wij 10 of 15 partijen hier op Aruba hadden, dan heeft een groot aantal kiezers zich moeten uiten voor welke lijst zij zouden zijn. In dit geval, Mijnheer de Voorzitter, zou men mij kunnen tegenwerpen dat dat maar theoretisch is, maar wij moeten bij het tot stand brengen van de reglement van Wet, ook rekening houden met theoretische gevallen. Mijnheer de Voorzitter, hier wordt ook de gelegenheid opengesteld om zowel op Aruba als op Curacao te stemmen. Hier is weer in dit reglement, Mijnheer de Voorzitter, een hiaat waarin we moeten voorzien.

Mijnheer de Voorzitter, om de percentages ook op te voeren tot 75% en 50% vind ik dat het ook in strijd is met de democratische beginselen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik bij het Bestuurscollege willen aandringen om er voor te zorgen dat bij de samenstelling van de verscheidene stembureaux daar wij de enige oppositiepartij zijn, wij daarin ook behoorlijk worden vertegenwoordigd. Dus dat de benoeming van de leden van de verscheidene stembureaux geschiedt in overleg met de oppositie. Ik bedoel volwaardige leden, niet plaats vervangende leden. We zouden dus alleen volwaardige leden moeten hebben om ook te waken op de vrije en geheime verkiezing.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, is het gebleken, dat de stemlokalen niet voldoende werden afgesloten. Ik heb van verschillende kiezers die in de stemlokalen waren geweest gehoord, dat zij konden zien hoe een kiezer zijn stem uitbracht. Dit was ook mogelijk voor de leden van de stembureaux. Ik zou bij het Bestuurscollege willen aandringen om deze keer er voor te zorgen, dat de stemhokken voldoende afgedekt zijn.

Mijnheer de Voorzitter, onze vorige spreker heeft uitvoerig betoogd waarom wij tegen deze wijziging zijn en wij kunnen aan deze wijziging onze stem niet geven. Ik dank U.

<u>DE VOORZITTER</u>: Verschillende leden hadden het over de één percent van de kiezers van de Eilandsraad van 1959. Zoals men ziet is dit een voorstel van het Bestuurscollege aan de Eilandsraad. Het hangt af van de Eilandsraad om het aan te nemen of te wijzigen. Wel wil ik U attent maken op die ene percent dus op 180 leden, die deze lijst moeten tekenen. Op het ogenblik tekenen 25 van deze leden zo'n lijst. De heer Werleman heeft voorgesteld om er 50 van te maken. Van de zijde van het Bestuurscollege zien wij het verschil niet van 25 tot 50 of 180. Wij zijn van mening, dat elk partij zeer zeker meer dan 180 leden zal hebben waarvan bekend is welke partij-kleur ze aanhangen, dus ik zie geen bezwaar hierin. Zoals de heer Finck heeft gezegd is het ook een voordeel voor de partijen

dat deze handtekeningen meteen gecontroleerd worden door ambtenaren van de Burgerlijke Stand of ze kiesgerechtigd zijn of niet. De heer Eman heeft gevraagd om ook leden van de oppositie te benoemen bij de stembureaux. In het verleden was het altijd zo geweest, wel heeft de heer Eman voorgesteld om ook leden van de oppositie als volwaardige leden te benoemen in zulke stembureaux. In het verleden was het ook zo geweest en de plaatsvervangende leden zitten er ook altijd bij, zodat de opmerking van de heer Eman niet correct is, want de plaatsvervangende leden kunnen ook controleren bij zo'n stembureau. Het is wel moeilijk om in alle stembureaux leden te benoemen van de oppositie, indien men rekening moet houden met de percentage van elke partij, b.v. een partij die 10.000 kiezers heeft kan men niet de zelfde leden toestaan als een partij die b.v. 1500 kiezers heeft of 6000 kiezers heeft. Wij moeten dus rekening houden met de verhouding. Er zijn maar 3 leden in elke stembureau en 2 plaatsvervangende leden.

Het is voor de eerste keer dat ik vanavond hoor dat de stemhokjes niet voldeden bij de laatste verkiezing maar dat zal thans wel onze aandacht hebben. Ik meen, dat ik antwoord heb gegeven op de opmerkingen van de leden.

Nu gaan wij over naar de 2e ronde.

DE HEER D.G.CROES: Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck is met de opmerking naar voren gekomen, dat hij niet ontkent, dat iemand dubbel kan stemmen. Dus dat betekent, dat iemand op Aruba dan wel dubbel kan stemmen. Hij kan op Aruba stemmen, hij kan op Curacao stemmen. Het aantal echter heeft niet veel invloed op de uitslag van de verkiezingen, maar dit is tóch fout en ik heb reeds gezegd, dat dit ook niet redelijk is. Dit is reeds geschied en ik kan wel zeggen, dat er misschien wel partijen zijn waar verschillende mensen gebruik zullen maken van dit misbruik en dat willen wij voorkomen. De heer Finck is het ook niet eens met het voorstel gedaan door de heer Werleman om het vereiste aantal handtekeningen, dus de 180 handtekeningen, te brengen op een kleiner getal, 25 of 50. Zoals U weet, Mijnheer de Voorzitter, bij de verkiezingen voor de Staten van de Nederlandse Antillen waren hier voor het gebouw van het Bevolkingsbureau verschillende mensen op een dag gekomen om hun handtekening te stellen en er waren verschillende relletjes, dat hoeft men niet te ontkennen. Het is ook zeer gemakkelijk te zeggen, dat dit in het voordeel is van de kiezers; voordeel voor de kiezers in het algemeen is het helemaal niet, misschien voor de kiezers van de P.P.A. of de regeringspartij want die mensen die werken hier in de stad bij de verschillende departementen zij krijgen een opdracht om hier te komen om hun handtekening te plaatsen, wat zeer gemakkelijk is voor de leden van de P.P.A. natuurlijk, misschien ook voor de leden van de U.N.A.; alhoewel wel een beetje moeilijker, maar hoe dan ook, Mijnheer de Voorzitter, er werd misbruik gemaakt in het verleden. U hoeft dat niet te ontkennen, want een lid van het Bestuurscollege, als ik het me goed herinner, heeft een appèl geleverd en een paar namen van mensen geschreven, wat min of meer een intimidatie was op deze kiezers. Zulke ongeregeldheden willen wij niet meer zien. Een grote zakenman hier in de stad, ik zal zijn naam niet noemen, maar die heel goed bekend staat hier in de stad, kwam ook om zijn naam op de handtekeningenlijst te plaatsen; er stonden verschillende mensen buiten, die hem kenden en die hem toegeschreeuwd hebben: Si bo bay firma bo nomber pa e partida ey nos no ta cumpra nada mas na bo pacus.(Als je je naam gaat geven voor die partij, dan zullen wij voortaan niets meer in je winkel kopen)

Wat betreft de opmerking van de heer Finck, namelijk, dat het gemakkelijk zal zijn voor de kiezers en de verschillende partijen, aangezien de ambtenaren hier de handtekeningen van de verschillende kiezers controleren wil ik stellen, dat ook door de partijen kan gebeuren, Mijnheer de Voorzitter. De verschillende partijen hebben een kiezerslijst in hun bezit en zij kunnen de handtekeningen controleren, dus wat dit betreft ben ik het niet eens met de opmerking van de heer Finck. Ik dank U. /dat

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag gebruik maken in de tweede ronde om terug te komen op een of andere opmerking van mijn andere medeleden. Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik de heer Finck voorhouden, dat wij ons niet hoeven te spiegelen aan Nederland De verhouding gaat hier helemaal niet op. Wat Nederland doet, is misschien wel goed voor Nederland, maar dat betekent niet dat het ook voor ons geldt. De heer Finck heeft terecht toegegeven dat het een last is als men een procent, dat is ongeveer 200 mensen naar het Bevolkingsbureau moet gaan slepen om hun handtekening voor een ambtenaar te plaatsen. Maar daarentegen zegt hij, dat wanneer men met deze lijst rond zou gaan bij huizen en zo, dat het nog erger is. Dan is er geen controle. Mijnheer de Voorzitter, de risico voor controle, dat deze lijsten niet goed zijn, dat blijft dan voor de rekening van de partij. Als de partij weet, dat deze lijst niet goed is, dan zitten zij er mee; dat moeten ze dan zelf weten. Maar die 180 of 200 handtekeningen kan men misschien in een vergadering direkt krijgen. En met behulp van de kiezerslijsten kan men direkt controleren of iemand op de lijst staat of niet en ook kan men de correcte naam neerschrijven. Mijnheer de Voorzitter, verder heb ik van de heer Voorzitter vernomen, dat er eigenlijk geen verschil is tussen 180 of 50. Mijnheer de Voorzitter, dan zou ik willen voorstellen om het te handhaven op 50, want zoals ik reeds zei 180 handtekeningen; het heeft toch geen nut om zoveel mensen hier naar toe te slepen want verleden keer hebben we al gezien een of ander partij die helpt de kleine partij toch om aan die handtekeningen te komen. Dus wat voor nut heeft dan zo'n regeling. Ik vraag me af, in het verleden hebben we gezien, dat is bewezen, dat het geen enkele nut heeft, Mijnheer de Voorzitter; wel is van betekenis die andere twee bepalingen; dus die garantie van 50 tot 75% en ook die bepaling, dat een lijst de volle kiesdeler moet halen. Mijnheer de Voorzitter, dat is zeer belangrijk. En verder, Mijnheer de Voorzitter, heb ik in het betoog van de woordvoerder, die daar een stuk heeft voorgelezen, waarin hij heeft gezegd, dat de A.V.P. wel vóór is om splinterpartijen te weren, maar hij weet niet hoe. Dus hij is wel vóór, maar hij weet niet hoe, maar later is hij tegengesproken door zijn partijleider.

Mijnheer de Voorzitter, we zien hier dus dat er eigenlijk iets loos is in deze partij. Ik kan U zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat wij niet bang zijn voor die handtekeningen, die kunnen we altijd wel krijgen, alleen maar de onnodige last en ik moet deze maatregel, indien die doorgaat bestempelen als een zeer onpopulaire maatregel. Het is alleen maar een last, Mijnheer de Voorzitter. Ik kan de heer Croes wel verzekeren, Mijnheer de Voorzitter, de U.N.A. is wel klein maar van klein wordt men groot, maar die groot is kan misschien wel eens klein worden. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman eindigt met te zeggen, dat het handtekeningplaatsen een last is, dat het geen zin heeft, maar Mijnheer de Voorzitter, de hele verkiezing is een last, de hele politiek is een last, waar wil hij de grenzen plaatsen? Ik wil beginnen met U te vragen wat ook de heer Eman U gevraagd heeft om zoals in

het verleden leden van de oppositie te plaatsen bij de stembureaux. Het is voor mij een genoegen om te weten dat van de oppositie men aanwezig is. Ik ben er dus voor, dat de oppositie daar aanwezig is. Verder wil ik stellen, dat vele mensen vooral de ouderen in jaren geklaagd hebben, dat het daar in de stemhokken erg donker is. Door een uitlating van de heer Eman werd ik eraan herinnerd, dat die hokken erg donker zijn. Ik had gaarne, dat U de mogelijkheid laat bezien om daar een of twee lichtpunten te plaatsen.

De heer Croes zegt, dat ik niet ontken, dat men dubbel kan stemmen. Ik zeg nogmaals, echter, men kán niet dubbel stemmen. Dubbel stemmen betekent twee keer stemmem in de zelfde verkiezing. Ik heb wel gezegd, dat de mogelijkheid bestaat, dat iemand én op Aruba én op Curacao kan stemmen. Dat is geen dubbel stemmen. Verder zei de heer Croes,(en dat heb ik niet leuk gevonden), dat er mensen zijn, die hun handtekening komen plaatsen in opdracht van het Bestuur van de partij, dus ambtenaren, die waarschijnlijk gedwongen worden om te tekenen.
Mijnheer de Voorzitter, zo'n opmerking vind ik helemaal niet leuk. Het kan niet bewezen worden maar ik zou ook kunnen zeggen,(ik wil niet zeggen, dat het zo is), maar dat de mensen van de A.V.P. beloond worden om te gaan tekenen en dat de mensen van A.V.P. zelfs betaald worden om te gaan tekenen. Ik weet niet of het zo is, maar men heeft dat beweerd.
En dan zegt de heer Croes, dat de partij zelf de handtekeningen zal kunnen controleren. Mijnheer de Voorzitter, ik geef niks om het standpunt van de A.V.P. want 8 à 9 jaar hebben bewezen, dat die partij vaders van hen niets van politiek afweten, ze wisten niets van politiek af, ze wisten zelfs niet wat een verkiezing was. Ik geloof, dat wij maar een partij gehad hebben, die in staat was om bij het nachecken van de handtkeningen correct waren of niet. En dan zegt de heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, we moeten ons niet spiegelen aan Nederland. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, dat heb ik ook niet gedaan. Ik heb alleen maar aangehaald dat in die landen waar dit euvel gesignaleerd werd besloten werd om handtekeningen te zetten . Ik heb Nederland aangehaald, ik heb Frankrijk aangehaald. U kunt beiden aannemen. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, Uw opmerkingen hebben mijn argumenten niet kunnen ontzenuwen. Wanneer U stelt, Mijnheer de Voorzitter, dat er meer dan 180 personen zijn die tot bepaalde partijen behoren en dat dit bekend is, daar hebt U gelijk in. Niet 180 kiezers; ik neem aan veel meer dan dat; ik neem aan dat er b.v. van de A.V.P. meer dan 500 kiezers bekend staan als aanhangers van de A.V.P. Ik wil aannemen. dat van de P.P.A. wel 1000 bekend staan als aanhangers van de P.P.A. Daar gaat het niet om, Mijnheer de Voorzitter. Als zij zich als zodanig willen bekend maken, dan is het hun goed recht maar wanneer men ze wettelijk gaat dwingen om kleur te bekennen, indicatie te geven tot welke partij ze behoren; dat is verkeerd, dat moet men niet doen. Een kiezerheeft z'n vrijheid. Ik kan morgen zeggen ik ben aanhanger van die en die partij. Dat is mijn goed recht en moet men zich niet daartoe laten dwingen en dat doet U nu wanneer U in het kiesreglement opstelt dat er 180 handtekeningen wettelijk vereist zijn opdat de lijst geldig zal zijn. Mijnheer de Voorzitter, en dit is tegen de beginselen van de vrije en geheime verkiezing: dat wettelijk dwingen aan de kiezers om een bepaalde kleur te bekennen; dat is ondemocratisch Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te horen van de heer Finck,dat hij het ook eens is dat bij de samenstelling van de verscheidene stembureaux de oppositiepartij behoorlijk dient te zijn vertegenwoordigd.
Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat het Bestuurscollege bij de samenstel-

ling daarmee rekening zal houden, dat wij niet alleen plaatsvervangende leden krijgen maar volwaardige leden. Ik meen, dat elk stembureau bestaat uit drie volwaardige en twee plaatsvervangende leden. We zijn de enige partij in de oppositie, we eisen geen twee, we eisen geen meerderheid daarin, maar vragen, dat wij volwaardig daarin vertegenwoordigd worden , dus dat wij er tenminste een lid als volwaardig lid in zullen hebben. Ik geloof niet, Mijnheer de Voorzitter, dat hiertegen bezwaren zullen zijn. De heer Finck heeft gezegd, dat hij niet heeft constateren, Mijnheer de Voorzitter, dat bij het stemmen iemand zou kunnen zien op welke lijst een kiezer zijn stem uitbrengt. Mijnheer de Voorzitter, het is zo, dat de gordijnen niet breed genoeg waren, dus wanneer men de gordijnen dicht schoof dat er toch eenruimte overbleef, en men kon zien aan de handbeweging op welke lijst de stem geplaatst werd. Ik vraag U nu, Mijnheer de Voorzitter, dat de stemhokjes behoorlijk worden afgedekt zodat een derde zou kunnen zien op welke lijst de stem uitgebracht werd anders is het ook in strijd met de beginselen van de geheime verkiezing.

Ik geloof, dat dat al de punten zijn, Mijnheer de Voorzitter, we hebben betoogd dat wij tegen deze wijziging zijn, dus de wijziging die betrekking heeft op de onredelijk groot aantal kiezers, die hier hun kleur zouden moeten bekennen en ook, Mijnheer de Voorzitter, de opvoering van het percentage van 50 tot 75.
Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp de opmerking van de heer Werleman niet, ik meen, dat ik mijzelf aangesloten heb aan wat hij gevraagd heeft. Daarom begrijp ik zijn opmerking niet, Mijnheer de Voorzitter, ik heb hem goed kunnen volgen maar ik begrijp zijn opmerking niet. Ik geloof, dat dat alles is, Mijnheer de Voorzitter, Ik dank U.

<u>DE VOORZITTER</u>: Ik wil nog even terugkomen op het "dubbel kiezen". Zo als men weet wordt de kiezerslijst hier afgesloten 30 dagen voor de candidaatstelling. Dus iemand die in Curacao zit kan nooit op Aruba stemmen, dus die kan nooit op Aruba komen om te stemmen voor 29 april. Wel bestaat de mogelijkheid dat iemanddie in Aruba zit naar Curacao gaat om daar te stemmen. Omgekeerd niet.

<u>DE HEER C.A.EMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, kunt U ons garanderen dat ze dit niet reeds hebben gedaan. Er zij hier mensen gekomen, mensen die hier misschien toevallig waren geweest, ze hebben zich hier ingeschreven op de 14e. Dan komen ze hier voor op de kiezerslijst, dan stemmen ze hier en dan gaan ze vóór de candidaatstelling naar Curacao dan kunnen ze zich weer daar laten inschrijven.

<u>DE VOORZITTER</u>: Ja, maar die mogelijkheid bestond ook in het verleden.

<u>DE HEER C.A.EMAN</u>: Niet wanneer de verkiezing op de zelfde datum gehouden werd.

<u>DE VOORZITTER</u>: Iemand die verhuist naar Curacao laat zich meestal niet afschrijven, dan komt hij dus van zelf op de kiezerslijst. Als hij zich op Curacao zou laten inschrijven dan komt hij ook daar op de kiezerslijst.

<u>DE HEER C.A.EMAN:</u> Toentertijd werden lijsten voor beide eilandgebieden op de zelfde dag afgesloten.

<u>DE VOORZITTER:</u> Ik geef thans het woord aan de heer Wernet, gedeputeerde van Bevolking en Burgerlijke Stand.

DE HEER F.WERNET,GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is wel mogelijk al zouden de verkiezingen op de zelfde dag vallen dat men toch nog op meer dan een eiland zou kunnen stemmen. U weet dat wanneer iemand verhuist vooral hier in de Antillen dat er nog geen wet is dat hij met zijn verhuisbiljetten moet gaan reizen. Hij kan net zo goed van uit Aruba naar Curacao gaan en zich hier niet laten afschrijven. Dan blijft hij hier ingeschreven op Aruba binnen het jaar. Hij kan zich wel op Curacao laten inschrijven. Dus het kan onder de normale omstandigheden ook wanneer de stemming op de zelfde dag is. Vice versa ook, iemand komt van uit Curacao naar Aruba binnen het jaar vóór de sluiting van de kiezerslijst. Hij laat zich niet afschrijven op Curacao en laat zich hier op Aruba inschrijven. Dan wordt hij én op Curacao opgeroepen om te stemmen en óók op Aruba. Het is zo, dat men na een jaar afwezig te zijn ambtshalve wordt afgeschreven. Dus het is nú mogelijk en in het verleden is het ook mogelijk geweest.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij dat de ambtenaar van het stembureau hier niet aanwezig is of van het Bevolkingsbureau, die zou het beter kunnen uitleggen, maar het is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat men zich nu uiterlijk op de 14e zou kunnen laten inschrijven. En omdat de verkiezingen niet op de zelfde dag vallen en omdat de kandidaatstelling ook niet op dezelfde dag vallen, kan men zich weer op Curacao laten inschrijven. En zo is hier een hiaat ontstaan.

DE VOORZITTER: Er is een hiaat alleen voor hen die op Curacao gaan stemmen maar niet op Aruba.

DE HEER C.A.EMAN: Ik vraag U, wie garandeert mij, dat de verkiezingsdag niet reeds bekend was aan bepaalde kiezers uit Curacao en die zich hier zouden hebben kunnen laten inschrijven. Theoretisch bestaat die mogelijkheid.

DE HEER F.WERNET,GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik denk, dat indien de ambtenaar van de Burgerlijke Stand hier aanwezig was hij hetzelfde zou kunnen zeggen. Het is ook mogelijk wanneer de verkiezingen op alle eilanden hetzelfde is. En dat kan niet tegengewerkt worden zonder dat van de zijde van de Centrale Regering een wet in het leven geroepen wordt waardoor men niet naar een ander eiland mag verhuizen zonder een verhuisbiljet.

DE HEER F.J.TROMP,GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil maar even hier iets recht zetten. Ik wil dit even hier naar voren brengen ten aanzien van wat de heer Eman naar voren heeft gebracht betreffende de ambtenaar van de Burgerlijke Stand, dat hij hem gaarne zou hebben om hem dit te vragen. Ik heb toen de debatten aan de gang waren getracht om deze ambtenaar te bereiken maar die had geen telefoon thuis en toen heb ik de Sekretaris van het eilandgebied opgebeld om te vragen of dubbel stemmen wel kan en ik krijg hier net een nota, Mijnheer de Voorzitter, waarop staat "Dubbel stemmen kan nooit. Kiezerslijst wordt afgesloten minstens 30 dagen voor kandidaatstelling en deze vindt plaats 30 dagen voor de verkiezing. Men kan wel verhuizen maar niet meer in de lijst komen". Dat was alleen maar om dit recht te zetten, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Het heeft geen zin om er meer over te praten. Er is een hiaat in de wet.

DE VOORZITTER: De heer Finck vroeg om verlichting in de hokjes waar de kiezers moeten gaan stemmen en die in het verleden niet zo goed verlicht

waren. Ik zal er nota van nemen.

Dan gaan wij over tot artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Artikel 1.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, bij Hoofdstuk III, artikel 14, zou ik willen voorstellen om onder C het volgende te lezen. In het derde lid wordt inplaats van 25, gelezen 50. En de rest laten vervallen.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel gesteund, Mijnheer Werleman?

DE HEER A. WERLEMAN: Mijn voorstel wordt gesteund door de heer P. Croes en Gedeputeerde F. Wernet.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou U een voorstel willen doen om het vereiste aantal kiezers, die de lijst moet steunen te behouden zoals het nu in het huidige artikel staat. Dus om het te laten op 25 kiezers.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, wat de heer Werleman naar voren heeft gebracht is om het aantal kiezers te brengen tot 50. We zijn tegen het voorstel.

DE VOORZITTER: Heren, wij gaan stemmen over het voorstel van de heer Werleman.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij zijn tegen verhoging van het aantal 25. Wij vinden dat zeer ondemokratisch en vinden, dat dat indruist tegen de beginselen van de vrije en geheime verkiezing.

Het voorstel wordt verworpen met 17 stemmen tegen en 4 stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: J.M.Leonardo, M.Croes, C.A.Eman, D.C.Mathew, J.Geerman, J.Ch.Lampe, D.Flemming, L.A.I.Chance, E.R.Finck. I.S. de Cuba, F.V.Lacle, M.Henriquez, D.G.Croes, M. de Cuba, H.Been, L.V. Britten, A.I.W.Wijngaarde.

Vóór stemden de leden: F.Wernet, A.Werleman, F.Hernandez en P.Croes.

DE VOORZITTER: Zijn er nog opmerkingen op artikel 1?

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, als wij niets zeggen ten opzichte van deze wijziging, dan is het omdat wij reeds bekend hebben gemaakt, dat wij aantekening hebben verzocht tegen deze wijziging; dus de wijziging, die betrekking heeft op het aantal kiezers, dat de lijst zou moeten ondersteunen en ook de wijziging wat betreft het opvoeren van het percentage-aantal van 50 tot 75.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Artikel 1, artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

14. Brief dd. 28 december 1962 no.5925 van het Bestuurscollege betreffende de uitgifte van grond in erfpacht aan het Adventzendingsgenootschap (Bijlage 1962 no.56).

DE VOORZITTER: Wenst iemand het woord?

DE HEER C.A.EMAN: Dezerzijds geen bezwaar, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van

De Voorzitter,

De wnd Sekretaris,